

SITUATION

S T H L M

Matti Ollikainen

SILVERKULOR FRÅN FRANSKA TRION

Teater Satelliten

INKLUDERANDE ENSEMBLE PÅ LIKA VILLKOR

Bowling Sthlm

KLOT, STRIKE OCH SPÄRR I HÖGDALEN

SPELBEROENDE

Att bli av med sitt hem är inte ovanligt.
"Det går fortare att spela bort sitt
hem än att punda bort det".
Depressioner, missbruk och
våld följer spelets spår. Och
den ultimata insatsen – livet.

GATUPLANET SID 38 →

**Nu utreds
behovet av
injektionsrum**

SBAB!

Du har precis
investerat med
god avkastning*

*Förutom fantastisk läsning bidrar du till att förbättra ekonomin för några av de 33 000 människor som lever i hemlöshet i Sverige idag. Det gör vi med.

INNEHÅLL

#316
Maj 2024

8. Orden i Rinkeby

Bokfestival. Och nu kanske orden är viktigare än någonsin.

14. Matti Ollikainen

Från Franska Trion till boken *Silverkulor i svart natt*.

20. Spelberoende

"Det går fortare att spela bort sitt hem än att punda bort det."

38. Gatuplanet

Forskare utreder äntligen behovet av injektionsrum.

44. Teater Satelliten

Inkluderande musikensemble ger "Änglar" vid Mariatorget.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats

11. Situation Waldersten

17. Krönika

47. Korsord

48. Dåtid Sthlm

34. Bowling Sthlm

Klot, strike och spärr nedför 44 fot oljat golv i Högdalens Bowlingpalatz. Allt du inte visste att du borde känna till om klotets rullbana eller hur tummen borras.

Deutsche
Reichsbahn

TYSKTTÅG OCH VITA BUSSAR

SVERIGE OCH FÖRINTELSEN
– PÅ NYTT MUSEUM

SVERIGES
MUSEUM OM
FÖRINTELSEN

Fri entré

Torsgatan 19, Stockholm
museumforintelsen.se

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Det är inte svårt att spela bort ett hem

Jag överhörde – det här är längesen, i en annan redaktionslokal i en annan del av staden – hur två säljare snackade om hur Jack Vegas-maskinerna fungerade på ett namngivet ställe där det gick fem fatöl på varje hundring, någonstans långt ut i kollektivtrafikens periferi.

En av dem hade nyligen bränt några femhundringar på stället. Noll vinst. Den andre av dem påpekade då att han varit där vid fel tid, han hade hört att det skedde någonting med maskinerna runt lunch som gjorde att man skulle spela på dem vid tvåtiden, då var de proppmätta och sugna på att betala ut.

Jag minns andra som spelat. På hästar. Oddset. Dagens dubbel.

Och i intervjun i sommarnumret berättade säljaren Jimmy om sitt långvariga spelande och hur det påverkat hans liv. Så genom åren har ämnet dykt upp – spel, och målgruppen som säljer tidningen. Finns det en historia där?

Det gjorde det. Läs reportaget på sidan 20.

DET ÄRLÄTT att tro att man spelat bowling om man hyrt ett par skor, plockat ett klot från

ställningen och slagit en serie. Men bowling – sjuttioalet Padel om man ser till det stora antal banor som byggdes i stan på några år – är i sin renaste form i princip vetenskap: x- och y-axel, friktion, gravitation, acceleration, mänsklig faktor, tur och slump. Och lite till. Vi bytte skor på mattan i Högdalens Bowlingpalatz och fördjupade oss.

Franska Trions låtskrivare och sångare Matti Ollikainen har precis kommit ut med sin andra bok *Silverkulor i svart natt*.

Teater Satelliten är en inkluderande ensemble. Medlemmarna både har och inte har en diagnos.

Nu sätter de upp musikalen "Änglar" på Mötesplats Mariatorget.

Och äntligen utreder forskare behovet av injektionsrum i Stockholm. Efter att samtliga senaste utredningar om beroende och missbruk pekat på just behovet av att vidare utreda detta. Nu blir det av – forskningen kommer alltid att vinna över blundande politiker.

Även om det kan ta tid. Tid som egentligen inte finns.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidnings-säljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.

Omslag:
Shutterstock

SITUATION STHLM REDAKTIONEN **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90
Reporter Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson **Fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 104 000 läsare (Orvesto konsument helår 2023)
Upplaga 15 900 ex/mån (TS helår 2023) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION VD** Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssonsgatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 - 9327 **SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88
Samordnare Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81
Telefonnummer distribution 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15.15, lördagar 10-14.15. **Organisationsnummer** 80 2411-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto Bg** 431-2252 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor
E-post situationsthlm@flowinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

MIN PLATS

En tidningssäljare
berättar om sin
favoritplats i stan

”Det är som en
sommarestuga”

På en flotte i **Farsta** har **Fredrik Ekeland** sitt ställe. Här brukar han och vännen **Stefan** hänga, lyssna på musik, ibland sova och bara vara.

Förra sommaren hade en kompis börjat bygga på flotten och så hängde jag på. Jag gillar att skapa saker. Jag har dragit hit en massa grejer med cykelkärra bakom min sparkcykel. Nu har vi vårstadat.

Det är skönt att komma hit. Det är ett ställe där man kan få vara, där man kan sitta på sommarkvällar och nätter och ha mysigt, snacka skit och lyssna på musik. Vi eldar och kan koka te och kaffe. Det är som en sommarstuga.

Jag tycker att det är behagligt med plaskandet och när det guppar lite. Men jag brukar inte bada, förutom nyligen när jag skulle ut på flotten, det var halt och jag ramlade i. Nu har vi byggt en liten bro med brädor.

Det är väldigt lugnt här, men ändå inte långt alls till Farsta centrum. Jag flyttade till Farsta för sex år sen. Men efter att allt rasade sover jag ofta hos olika kompisar. I natt sov jag här ett par timmar. Vi har ett insektstält så att man slipper flygfän.

På sommaren syns flotten knappt – den försvinner i all grönska. Vi brukar få vara i fred. Men det har hänt att nån har varit här och släppt i väg flotten så att den drivit iväg. Vi skulle vilja ha den mitt i sjön i stället och nåt färdmedel till och från. Vi har åkt omkring med flotten också. Då får vi ta långa puttars i botten eller ro. Vi kommer inte långt.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **ANNELI HILDONEN**

MITT JOB

Om yrken och
arbete i stan

ARIANE AFLALO
PERSONAL SHOPPER

”I vår ska det vara dova toner”

– Kunderna är personer som inte gillar att shoppa. Som tycker att de aldrig hittar nåt i en butik och ofta gör singulära klädköp. Därför har de osammanhängande garderober. Jag försöker hitta luckorna och föreslå brobyggare - som en svart kostymbyxa som funkar både till vardag och fest. Fokus för mig är att kunderna ska känna sig fina och ha en garderob som håller i längden. Jag har ingen provision.

– Ett kundbesök tar mellan två och tre timmar, då plockar jag fram tio till femton outfits. Det är som ett träningspass ligt för dem.

– Jag lär kunderna att klä sig utifrån sina egna kroppar och jag kan sortimentet i alla butiker och vet vilka märken och modeller som passar. Det finns inga omöjliga kroppstyper. Mina kunder i Gallerian är mellan femton och trettio år, i Mood Stockholm mellan tjugoåtta och sjuttio år. Det beror på utbudet av butiker och hur mycket pengar de vill lägga på sina kläder.

– Sjuttio procent är kvinnor, trettio procent män och de är från hela Stockholm, många är stammisar. Från mitten av mars till midsommar har jag fullt upp.

– Under coronan gällde färgglatt, nu slår pendeln tillbaka och i vår ska det vara dova toner som blågrönt, beige och sandfärgat.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

151

är platsen Stockholm hamnar på när kommuner rankas efter möjligheten att cykla till jobbet på 15 minuter. 30 procent av stockholmarna kan det. Boende kring Oscars kyrka har störst möjlighet – 73 procent.

Fler personer blir sökbara i världens största register

STATISTIK Befolkningen i Sverige, BiS, är världens största personregister. Det kan användas för att snabbt hitta släktingar och andra personer i kyrkböcker och handlingar.

Nu har registret uppdaterats med

348 271 nya sökbara uppgifter från Stockholms län. De kommer bland annat från Huddinge åren 1931-1949, Spånga 1919-1948 och Saltsjöbaden 1941-1948. Under 2024

kommer nya uppgifter successivt läggas in. Just nu innehåller BiS nästan 170 miljoner sökbara poster, från 1800 och framåt. Registret bygger på de husförhörslängder eller församlingsböcker

där prästerna höll koll på befolkningen. Men Stockholms stad skiljer ut sig. Från 1878 fördes i stället mantalsböcker. Där ingår även uppgift om in- och utflyttningar.

MARIA HAGSTRÖM

SHUTTERSTOCK

SHUTTERSTOCK

Kvinnliga byggherrar i historien

FÖREDRAG Hur många hus i Stockholms historia har kvinnliga byggherrar och beställare? Det undersöker forskaren och arkivarien Christopher Vainesworth.

– Det är ett stort material med 16 000 bygglovsritningar på 1700- och 1800-talen. Av dem är bara 750 av kvinnor. Byggloven användes ofta som en väg till att försörja sig, säger han.

Till exempel kan det handla om en salubod i bottenvåningen på ett bostadshus. Men det finns bygglovsritningar om allt mellan "himmel och jord".

– Allt som skulle byggas krävde bygglov på den tiden, både högt och lågt.

Arbetet med att undersöka "kvinnliga byggherrar" är en del i ett EU-projekt där Stadsarkivet medverkar tillsammans med Budapest stadsarkiv och Köpenhamns stadsarkiv.

Stadsarkivets del i projektet är att undersöka världsmi-nett Stockholms stads byggnadsritningar utifrån kvinnor som uppförde och byggde om hus.

– Vi tillför metadata för att kvinnorna ska bli synliga. Under den perioden fick de inte ha en yrkesposition. De benämns som fru, änka eller ogift.

Föredraget "Kvinnor som bygger" hålls 8 maj hos Stadsarkivet, Kungsklippan. Det direktsänds och filmas.

MARIA HAGSTRÖM

BOKFEST I RINKEBY FÖRENAR

Den 24-25 maj är det bokfestival i Rinkeby. Temat är "Där Sverige möts" och på scenen står bland annat Leif GW Persson och Nour El Refai.

FESTIVAL För andra året i rad arrangeras Rinkeby bokfestival för litteraturintresserade människor som vill prata böcker, ta del av författarsamtal, workshops, seminarier, lyssna på musik och äta mat från jordens alla hörn.

– Bokfestivalen blir kulmen på vardagar med bokcirklar, författarmöten och insatser för ökad läslust, inte minst bland barn och

unga som pågår under hela året i Rinkeby, säger Fardosa Omar, verksamhetschef för Rinkeby Folkets Hus som anordnar bokfestivalen i samverkan med Rinkeby bibliotek.

Temat för årets festival är "Där Sverige möts"

– I en tid när starka krafter både inom och utom Sverige vill öka motsättningarna mellan olika grupper av svenskar, vill vi samlas kring det skrivna ordet och det svenska språket, säger Fardosa Omar.

På litteraturscenen står bland

annat Leif GW Persson, Karolina Ramqvist och Nour El Refai.

– Men vi vill inte bara låta den etablerade litteraturen komma till Rinkeby. För oss är det lika viktigt att skapa en plattform för framtidslitteratur, som avspeglar ett Sverige med rötter i hela världen, säger Elisabeth Pollak, projektledare för festivalen.

Rinkeby bokfestival grundades 2023 och hade drygt 700 besökare ifjol.

I år arrangeras bokfestivalen 24-25 maj i Rinkeby Folkets Hus.

MARIA HAGSTRÖM

Nour El Refai

”Om vi hade godkänt de här uppgifterna hade de sannolikt använts för att genomföra bedrägerier mot utbetalande myndigheter, banker och kreditgivare.”

Maria Eriksson, sektionschef Skatteverket. Om de falska inkomstuppgifter för 150 miljoner som Skatteverket förra året nekade. De bedömer att påhittade inkomstuppgifter kommer vara ett ökande problem för myndigheten.

JESSICA GOWITT

Gängbrottsligheten i Sverige drabbar unga, både som offer och förövare.

PSYKISK OHÄLSA OCH BROTT

Rebecca Siponens avhandling visar ett samband mellan psykiatriska diagnoser, brottslighet och för tidig död.

FORSKNING I sin avhandling har Rebecca Siponen tittat på unga personer i åldrarna 15 till 20 år som har begått brott. Och avhandlingen visar att psykiatriska diagnoser som adhd, depression, ett missbruk av droger eller alkohol är riskfaktorer för att begå brott i ungdomen.

– Det starkaste sambandet observerades hos personer som har flera av dessa diagnoser samtidigt, till exempel missbruk och adhd. Vissa typer av psykiatriska

diagnoser och kombinationer av diagnoser tycks vara drivande i att öka risken för att begå brott eller råka ut för olyckor och dö i förtid.

Enligt hennes forskning löper kvinnor med psykiatriska diagnoser högre risk än män med samma diagnoser att begå brott.

– En förklaring kan vara att det finns ett glapp i diagnosticeringen mellan könen. Kvinnor behöver ofta mer allvarliga symtom för att få en diagnos jämfört med män.

För unga brottslingar som under uppväxten varit utsatta för våld finns en ökad risk att själva begå brott. I de fallen gör en psykiatrisk diagnos ingen skillnad.

– Jag förväntade mig en ökad

risk för återfall bland dem med diagnos jämfört med dem utan, men det visade sig att risken var lika stor i bägge grupperna. Det tyder på att det är utsattheten för våld som är avgörande.

Nu hoppas Rebecca Siponen att hennes avhandling och forskning ska göra det enklare att tidigt identifiera vilka unga som befinner sig i riskzonen.

– Det här är viktig kunskap för alla som arbetar med barn, ungdomar och unga lagöverträdare som har psykiatriska diagnoser, som har utsatts för våld eller har en förälder som begått brott eller har en psykiatrisk diagnos.

ULF STOLT

Gammal bordellhärva blir bok

BOK Med boken *En trappa upp i en mörk gränd* tittar författaren och skribenten Kalle Holmqvist närmare på en bordellhärva som utspelade sig i Stockholm mellan 1838 och 1841. Bordeller var olagliga på den tiden, men det fanns ett flertal bordeller i stan.

– Det är ett bra exempel på dubbelmoral. Det var inte accepterat med sex utanför äktenskapet, kvinnor skulle helst vara orörda när de gifte sig. Därför tyckte makthavarna att det behövdes bordeller.

”En trappa upp i en mörk gränd” ges ut i maj

ULF STOLT

De flesta vill jobba kortare

JOBB Enligt en ny undersökning av fackförbundet DIK, tror bara hälften av de som arbetar heltid att de kommer orka göra det fram till pensioneringen om det kommer fortsätta vara 40-timmars arbetsvecka.

– Det är dags att modernisera arbetslivet, säger Anna Troberg, förbundsordförande DIK.

Unga människor under trettio år är mest positiva till en arbetstidsförkortning med bibehållen lön. En av tre tror det kommer ske redan inom fem till tio år.

ULF STOLT

Magin håller
tristessen i handen.
Säger, nu går vi
in i skogen

och upptäcker
vägen ut.

VAR PATERNORSTERVÄGEN NÄR KL. 10.44-11.16

DET STÅREN utbränd marschall på trappsteget in till tatueringen med namnet Skinnfantasi. I gathörnet mittemot två röda och runda sopkasuner, en för matavfall, en för restavfall.

Högst upp ett av husen i början av gatan med udda nummer har någon draperat den gröna balkongen med en stor DIF-flagga. Nio meter till en vattenpost enligt den röda brandpostflaggan på en stolpe.

Fyra olikfärgade, gjutna cementdjur av oklar biologisk tillhörighet står framför två sittmöbler utanför en lokal.

Högt upp i två träd som står bredvid varandra sitter två enorma fågelbon, verkar dock för tillfället vara obebodda. Första maj-affisch på ett elskåp. En upphittad grå mössa draperad på den svarta varningsstoplen med gul reflexmarkering.

I princip enbart trevåningshus utmed gatan som böljar av lite i en svagt slingrig rörelse, lokaler på nedre botten, sedan balkonger i tre våningar i olika färger, vita, röda, gröna, fasaderna i olika gula och beige toner. På olika delar utmed gatan på sidan med jämna nummer förhyrda parkeringsplatser, somliga med laddstolpar.

EN VIT BIL från en målerifirma på gaveln av ett hus – det är samma logga på den röda garagedörren som på bilen – står med bakdörrarna öppna och lastar in färgburkar.

En kvinna med orange tröja och svart väst möter en ung kvinna i brun skinnjacka på ett övergångsställe, när de passerar varandra mitt i gatan hoppar hennes lilla vita och bruna hund upp mot den unga kvinnan och skäller till.

Mellan två hus i liten lekpark står sex trehjulringar utspridda. Vid sidan av cykelstället en lastpall med cementplattor. Längre

ner står två män på knä och lägger, en tredje man hämtar nya plattor i en skottkärra från lastpallen. Den står en äldre dam i svart fotsida kappa framför en

uteplats mittemot, hon röker och tittar på männen som lägger plattor.

En vit skåpbil svänger upp framför nummer 86 där Postnord har två paketbogar. Chauffören talar i telefon medan han kliver i bilen och drar upp sidodörren. Han sliter ut en knippe paket och går bort till skåpen och låser upp och lastar in dem. Stänger igen. Åker.

Utanför waldorfförskolan intill sitter en pedagog på en bänk med en hand i varje barnvagn intill sig, en grå katt i knäet, och sjunger tyst och försöker få barnen att somna.

Det låter som "Vargsången" ur Ronja Rövardotter som Lovis sjunger.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO: **MAGNUS SANDBERG**

MATTI OLLIKAINEN, MUSIKER OCH FÖRFATTARE:

”Förändringar för mig blir en slags förfalskningar”

Musiken och poesin kommer som en explosion. Att skriva en bok måste han ta sig tid till. Men oavsett vad måste han dras med sig själv.

TEXT ULF STOLT FOTO KAUNITZ-OLSSON

OM MAN LYSSNAT på Franska Trion – i mars kom senaste skivan *Nya kulor* – så känner man till att humor är ett betydande inslag i Matti Ollikainens texter, så det är inte mer än naturligt att det finns en hel del humor i boken *Silverkulor i svart natt*.

– Det går liksom inte att undvika i en sångtext, och samtidigt försöker jag inte direkt att vara humoristisk. Men jag tänker att det kan man inte låta bli att vara, oavsett om man står vid sin mors grav. Humorn följer ju med en hela tiden, ett sätt att överleva.

Boken består av en samling texter, sorterade i månader från november till november igen. Den trubbiga tiden av levda timmar och dagar samlas ihop i en påse efter en mer eller mindre

sömnlös natt och skakas ut på ett köksbord, sedan väljer han minnen bland de timmarna och dagarna och berättar.

Det som vaskas fram blir text. Osorterat. Från barndom till sådant som ännu inte skett, eller kanske har det skett, men han har bara inte förstätt att det skett ännu, eller så ska det ske och han har bara fått en förnimelse om det.

– När det dykt upp en idé har jag skrivit ner det i telefonen, om jag suttit på en spårvagn eller så. Jag skrev förra boken (*Trasiga toner*, 2020, red. anm.) så också på telefonen, just för att kunna göra det direkt. Man måste fånga det direkt innan man tappar det och börjar krångla till det.

Matti Ollikainen drar en

parallell till hur det går till med låtskrivandet och inspelning med Franska Trion, hur han skriver snabbt när låtarna kommer till honom och när de blivit tillräckligt många så spelar de in dem. Oftast på en förmiddag, ibland på en dag.

– Jag vet andra musiker och konstnärer som arbetar på ett annat sätt som tar väldigt lång tid på sig och funderar och också når ett bra resultat. Men för mig blir det bästa resultatet om jag arbetar snabbt och inte gör förändringar. Förändringar för mig blir en slags förfalskningar. Och en slags feighet, en feighet att inte våga stå för det som kom först.

Att våga lita på, och stå för,

MATTI OLLIKAINEN

Född: 18 september 1973, uppvuxen i byn Ullatti i Gällivare kommun, bor sedan länge i Göteborg.

Gör: Pianist, låtskrivare och sångare i Franska Trion, författare. I mars släppte Franska Trion sin fjortonde skiva *Nya kulor*, släppte precis sin andra bok, *Silverkulor i svart natt*.

det första som kommer ut i den kreativa processen kräver ett visst mod.

– Om man skriver nåt snabbt så kan man känna att det kanske var nåt fånigt, till exempel, i det man skrev. Men varför skulle jag ta bort det? Alltså, jag är fånig. Och det får framstå som det, liksom. Jag vill inte framstå som nåt annat än den jag är.

UNDER HELA ZOOM-INTERVJUN går Matti Ollikainen runt i sin lägenhet i Göteborg. Jag ser honom passera förbi tavlor på väggarna bakom sig jag känner igen att han redan passerat, genom dörrar han redan gått in och ut genom, tapetmönster han redan gått förbi en gång.

– Jag tror att det är omöjligt att skapa konst om man ser sig själv utifrån, om man gör det för nån annan, man måste göra det för sig själv. För det är bara genom att vara djupt personlig som man blir allmängiltig.

Han minns inte hur liten han var när han började spela piano, han minns bara att han alltid gjort det. Hans äldre bröder visade honom lite, men ▶▶▶

Franska Trion bildades 2002 i Göteborg. De har varit förband till Håkan Hellström och husband i På spåret i SVT. Bandet består i dag av Matti Ollikainen piano och sång, Viktor Turegård bas och Christopher Cantillo trummar. 15 mars släpptes deras fjortonde skiva *Nya kulor*.

JACQUELINE HELLMAN

han utvecklade pianospelet ganska snabbt och har sedan levt i musiken, haft den som reskamrat hela livet.

– Mina känslor har kommit till uttryck genom musiken, och jag har förstått livet genom musik, väldigt konkret. Till exempel när det har kommit en sång till mig så har den förklarat nåt som jag ska göra till exempel, eller nåt som kommer att hända som jag måste göra. Eller fått mig att se nånting som hänt. Så jag vet inget annat än att musiken genomsyrar mig så mycket.

– Jag vet inte alls hur jag skulle kunna leva utan det. Det sitter så djupt... det är djupare än mig själv.

Att det blev en andra bok efter den första beror helt enkelt på att förlaget frågade om han ville skriva en till bok. Han har dock gett ut en bok tidigare, dikter

”JAG HAR FÖRSTÅTT LIVET GENOM MUSIK, VÄLDIGT KONKRET.”

som han själv gav ut ”typ 2007-2008 så där”. Den boken går inte att få tag på i dag.

– Det var det första skrivna jag gav ut, även om en del av de dikterna sträckte sig tillbaka till nittiotalet.

– Jag skrev dem i en rasande takt, men de var tätt förknippad med rus och fylla, tyngda av sömnbrist men de förlöste ändå nån sorts djupa känslor i mig.

Nu har han varit nykter i tio år.

– Jag tänkte hur ska jag kunna skriva texter nu, men det fortsatte att strömma ur mig, jag blev ännu snabbare men på ett annat sätt, processen var densamma, det fortsatte forsa fram.

FRANSKA TRION VAR ett instrumentalband från början, Matti Ollikainen spelade orgel på den första spelningen på en improvisationsklubb i Göteborg där de ombetts uppträda trots att det

inte fanns något band.

– Jag minns att basisten reciterade nån dikt, annars var det bara instrumentalt i början

Senare började han sjunga. Något han aldrig planerat att någonsin i livet ägna sig åt. Och skriva låtar och texter.

– Jag började känna att det var härligt och förlösande att sjunga på nåt sätt, sen började texterna och poesin liksom äta sig in i musiken.

– Jag vågar leverera det här. Och jag vågar stå för det här och jag vågar visa det här av mig själv.

Matti Ollikainen skrattar till och vinklar telefonen så han för någon sekund försvinner ur bild innan jag ser honom igen.

– Varifrån det kommer att jag har sån trygghet att inte se mig själv utifrån vet jag inte. ■

Franska Trion spelar två kvällar i rad på Fasching 26-27 april.

Viss kvarlåtenskap

PÅENBÄNK mellan två hus en kvarglömd plastmapp. I mappen ett kuvert. I kuvertet två utskrivna A4-papper. Tog upp dem. Läste:

”Vid sidan av den grå träporten i det gamla huset bredvid Internationella Pressklubben stod en hopknuten säck gratistidningar lutad mot fasaden. I ett av fönstren på tredje våningen, det högra, var det fördraget med tunna, beige gardiner. Det vänstra fönstret på samma våning stod lätt på glänt.

Alla andra fönster orörda.

Han kände på porten. Låst. Han ställde ner ryggsäcken på marken mellan fötterna och öppnade den, tog upp sin almanacka, hakade loss bläckpennan, rev ur ett blad från långt bak i den och skrev på det: ”Ring mig mellan 09.00 och 16.00. Behöver snarast få tillgång till spårannoden för varmvattenberedaren för att kunna driftsäkra”. Och sedan numret till sin ospårbara kontantkortsmobil. Han vek papperet tre gånger på längden och kilade in det så väl han kunde mellan låsbläcket och kolven, precis vid handtagets fäste.

Dörren till Internationella Pressklubben öppnades.

En fetlagd man med, av ansiktsfärgen att döma, ett alarmerande högt blodtryck, tog några steg ut mot gatan innan han stannade till, vände sig mot dörren och sa liksom rakt in mot dörröppningen:

– De kommer för fan få hålla på med det där segandet och förhandlandet hela kvällen och natten, de lär aldrig hinna bli klara i tid. Höns.

Just som han uttalat de sista orden kom en annan man ut genom dörren med rocken över armen, håret i färdriktningen, axlarna slokande.

Det var nattportieren.

Som naturligtvis inte kände igen honom. Vilket gjorde att

**ULF
STOLT**

Chefredaktör
och ansvarig utgivare

”Helt annan centilång på hejdukarna.”

han orörd kunde dväljas kvar vid porten där han stod.

Den fetlagda mannen och nattportieren blev stående några meter väster ut, ungefär precis framme vid gatstenen, och medan nattportieren trädde in sin beniga lekamen i alla de vindlingar och utskott som utgjorde den lätt prasslande oljerocken, fortsatte de att samtala.

– Jag tror det visar sig långt senare hur det borde spelats ut, sa nattportieren.

Den fetlagda mannen tog upp en näsduk ur kavajfickan och torkade sig om munnen.

– Jo du, det var en helt annan centilång på hejdukarna de skickade fram i första ledet på den tiden.

Nattportieren nickade.

– Ja, då var det inte bara den näst sista mohikanen som sov med ena ögat öppet.

En taxibil kom. De klev in, båda i baksätet och båda äntrade från trottoaren, nattportieren klev in först.

Han såg efter bilen när den körde gatan ner och tog höger vid korsningen. Såg upp mot huset. Tog några steg bakåt och ut i gatan för att kunna ta in dess hela framsida.

Var det en människa i rörelse han urskilde där bakom gardinen på tredje

våningen? Lappen satt där den satt.

Han stack händerna i jackfickorna och började gå i samma riktning som taxibilen kört, vid korsningen tog han vänster.

Och visste redan nu att det första Wendel skulle säga till honom när han fick syn på honom på redaktionen om tjugo minuter var: ”Och vart fan har du hållit hus?”

Och Wendel visste precis lika väl vad han skulle komma att svara.”

La tillbaka papperen i kuvertet. Kuvertet tillbaka i mappen. Lämnade mappen kvar på bänken.

Gick.

Moskén ropade Maghrib. ■

BLOMMA SOM TÅL KYLA

Sitter inne på redaktionen och väntar på att mina Swish ska komma in. Blev bjuden av Samuel på en fika alldeles nyss.

Brukar bara dricka en kopp om dagen. I förrgår var jag i Uppsala det är alltid lika roligt att hälsa på min son, hans tjej och deras lilla dotter Noelle. Det är full fart på henne. Hon fick en sån häftig bil som hon kan sitta på. Det är graverat Freij på bilen med stora bokstäver. Jag brukar åka en eller två gånger i månaden och hälsa på. Jag ska även köpa en engångskamera för att ta lite kort på henne och andra vänner. Sen köpte jag tre garnnystan, håller på med en halsduk som jag stickar. Det var längesen jag stickade så vi får se hur det blir.

2008 då jag var på Färingsö-anstalten stickade jag sist och sen syr jag. Jag blev verkligen glad för en symaskin som jag fick av mina snälla syskon. Så jag fördriver tiden med att sy och sticka då jag kommer hem.

Ska till Ronnys minneslund idag. Jag vet att jag skriver ofta om honom men jag saknar honom väldigt mycket. Ska tända två ljus som det står Jag saknar dig och Vila i frid på. Måste köpa en blomma som tål kyla.

Lena Freij

EN DIKT OM KÄRLEK

Nu på äldre dagar så har jag kommit på att allt jag har velat ha är trygghet och att man ska kunna lita på varandra i ett förhållande. Jag har velat det så mycket att jag har förväxlat dom förhållande jag har haft på grund av att jag har velat få riktig kärlek. Plus att

jag är en riktig romantiker så har jag förväxlat kärlek fast det egentligen bara har handlat om makt, i alla fall i mina relationer.

Men nu när jag vuxit upp och ser allt med klara ögon i och med att jag har vaknat till helt enkelt så har jag förstått hur det ligger till.

Victoria 234

BÖRDOR

Bördor får människor ta från mej så ska jag försöka ta andras bördor.

Lena Freij

Illustration av LO

Hälsan börjar med munnen.

Mår tänderna bra finns grunden för bättre hälsa på plats.

tel: 08-442 11 60

sodertandlakarna.se

söder
tandlakarna

Starka tänder – hela livet.

LIKA KLOK

Jag önskar att jag var lika klok och försiktig när jag var tonåring som jag blivit med åren. Då hade jag tänkt och gjort saker på ett helt annat sätt men samtidigt är det ingen idé att tänka så. För det man har gjort är gjort och inget att grubbla över. Men ibland kan man inte låta bli att tänka på det. Jag är ju en människa som är en tänkare på gott och ont.

Det är som det är och ingenting går att göra om, det vet jag ju men om det hade gått hade jag helt klart valt en annan väg i livet.

Victoria 234

DU GÖR MIG SNE

Vilken fisk.

Lite av allt men inte frisk

Och ditt stjärntecken är inte ens fisk.

Då hade jag fattat denna egoism

Jag vet att du inte är en fjant men ditt

beteende är oftast som en klant, egensinnad, prio är alltid nästintill död.

Vilken jävla tur att du inte är genomful.

Begåvad nog att få mig att lacka

Tänker inte ens tacka, less kan vi vara men du kan inte ens förklara.

Din hemliga pinkod till mitt nervsystem kan du knappa in utan problem.

Men jag har problem, du gör mig sne,

när jag tänker på dig så gör det mig glad, jag vet att vi gör

varandra för det mesta bättre, men

är fullt på det klara att det går upp och ner.

Jag älskar dig, du betyder mera än du fattar.

Båda kämpar men just nu känns det mest som du slappar.

Vi har hamnat på kant för du har prioriterat andra

och jag på avsidan för mig själv på

en kant för du satte ej mig i första rummet, sumpa mig.

Har fått mycket hjälp av andra fast de var tidstjuvar.

Det fick mig att pajja för mig själv.

Nadja Ählström

Illustration av **Lena Freij**

RÅDJURET OCH SCHÄFERN

Jag står och filosoferar i ett öppet vackert naturområde i Nacka-reservatet.

Från öster i synfältet kommer ett rådjur i full fart. Den tvärnitar, tittar bakåt, springer femtio meter till, tvärnitar, tittar bakåt igen och fortsätter sedan vidare mot en snårigare del av skogen i full kareta. Jag hör något som flåsar och det kommer en stor svart schäfer i maxfart. Den tappar spåret och springer norrut i trettio meter men tappar vittringen, vänder tillbaka och hittar spåret igen. Jag skriker: "Stanna". Schäfern stannar, vänder sig om och ser mig. Den sätter full fart mot mig och efter bara tre sekunder är den framme hos mig. Den hoppar upp mot mitt bröst där jag står med korsade armar och biter tag i min

handled för att markera.

Jag har handleden en decimeter från min strupe, och jag som har uppfostrat hundar vet att jag inte får visa rädsla då hunden kan utnyttja det. Jag blir rädd i två tiondels sekunder, återfår självförtroendet och skriker: "Gå hem". Den släpper taget och backar en meter så jag skriker igen: "Gå hem". Och den vänder om och springer i full fart österut från det håll den först kom.

Från att det varit tyst och lugnt i ett fridfullt landskap till ett chockartat drama och sen lika lugnt igen kändes väldigt märkligt. Det som hände varade allt som allt i tjugofem-trettio sekunder och det kändes som om jag haft huvudrollen i en actionrulle.

Förlåt – vad var det som hände nyss?

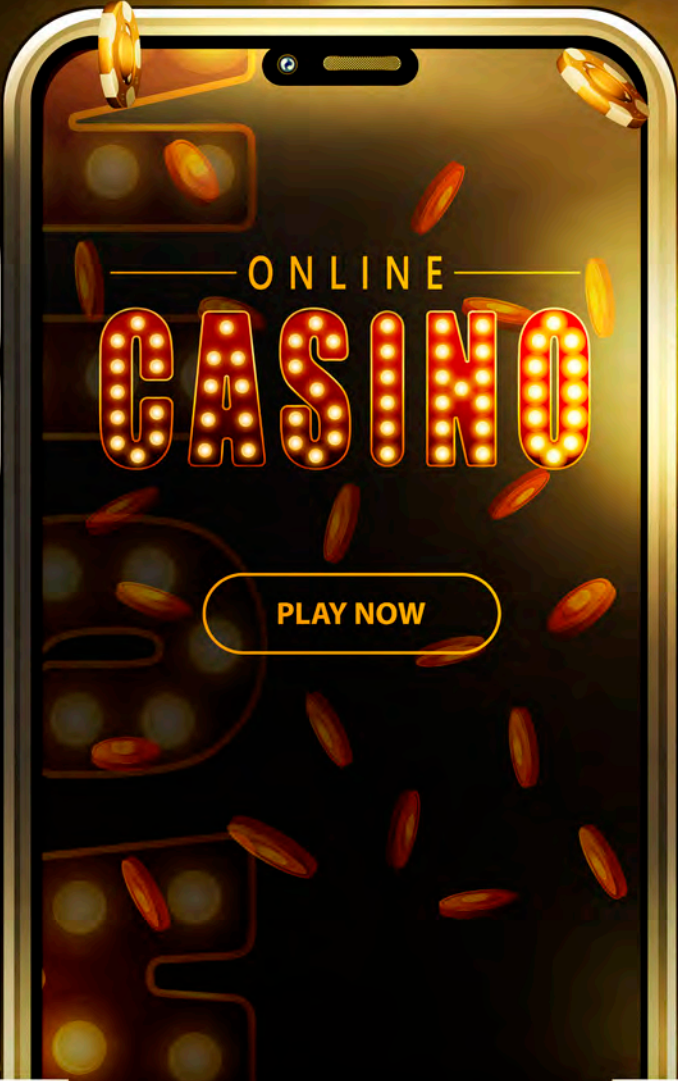
Jan Söderberg

nytida

Vi gör världen lite bättre, en människa i taget

Nytida ger stöd till barn, unga, vuxna och familjer inom både funktionsnedsättning och psykosocial problematik. Vi finns här för dig, med över 460 verksamheter runt om i landet.

Läs mer om oss på nytida.se

”FÖR MIG VAR DET SPELANDET SOM GJORDE ATT JAG BLEV HEMLÖS”

Allt fler söker hjälp för spelproblem. Att bli vräkt eller utkastad – förlora sitt hem – är en vanlig konsekvens av beroendet.

– Det går snabbare att spela bort hus och hem än att punda bort det, säger **Situation Sthlm-säljaren Jimmy.**

Text **Maria Hagström**

När Jimmy var 13-14 år fick han tillträde till "bakrummet". Han och vännerna hade blivit tjejis med ägaren till stället där det fanns arkadspel, flipper och cherrymaskiner. I bakrummet fanns en spelmaskin "värre än de andra" - det gick att spela med större summor.

– Där hängde lite löst folk och vi fick vara där inne i bakgrunden. Så blev jag introducerad för spel, berättar Situation Sthlm-säljaren Jimmy.

Han började spela och när han hade åldern inne för att gå på krogen var det spelmaskinerna där som lockade. Han brydde sig inte så mycket om att dricka öl med kompisar eller att träffa tjejer.

– Jag bara morsade på dem och gick sen direkt bort till spelmaskinen. Intresset för spel var störst.

Ibland hade han flera spel i gång samtidigt. Han satte in några hundralappar i en maskin, tryckte ner knappen och kilade fast en tändsticka så att knappen hölls nere. Sen gick han till nästa maskin och gjorde samma sak. Sedan nästa.

– Då rullade de automatiskt. Jag hade flera maskiner rullande samtidigt innan det började komma fler gäster som ville spela.

En gång kom en person fram till honom och sa att han

sett pengarna Jimmy hade lagt i och undrade om han inte skulle ge upp.

– Det är en av få gånger som nån har sagt till mig. Det var schysst.

Men spelandet fortsatte. Han kan inte förklara varför han blev beroende, vad hans spelande egentligen handlade om. Han tror inte att det beror på föräldrarna, även om han har kallat familjen för dysfunktionell.

**"DET FINNS DE SOM SPELAR
BORT HUS OCH HEM OCH
MÅR VÄLDIGT DÅLIGT. DÄR
FINNS DET EN TYDLIG RISK
FÖR SUICID."**

”DET VAR NÅT SLAGS KICKSÖKERI. DET VAR ADRENALIN. ATT SATSA PÅ HÄSTAR VAR INTE MIN STIL, FÖR DÅ MÅSTE MAN JU VÄNTA PÅ ATT DE SKA SPRINGA I MÅL.”

44% HAR NÅGON GÅNG BEGÅTT BROTT FÖR ATT FINANSIERA SPELANDET.

– Det var nåt slags kicksökeri. Det var adrenalin. Att satsa på hästar var inte min stil, för då måste man ju vänta på att de ska springa i mål. Jag spelade i maskiner och tänkte: okej, jag förlorar just nu men det kommer att lossna. Det kommer att lossna, det kommer att lossna. Men det gör ju inte det.

För att finansiera spelet gjorde han inbrott och sålde ”olagliga substanser”. Ibland skedde försäljningen direkt vid spelmaskinerna. Själv använde han sällan droger – han hade inte tid med det. Han var, som han säger, för upptagen med att spela bort pengar.

När han var 18 år blev han utkastad hemifrån.

– De tröttnade på att jag var ute och rände och tröttnade på brev från polisen. Det var ju på grund av sånt jag hade gjort för att få ihop pengar.

Jimmy blev hemlös.

Det finns inte mycket forskning om kopplingen spelberoende och hemlöshet. Fred Nyberg, professor emeritus i biologisk beroendeforskning på Uppsala universitet, känner inte till någon färsk studie.

– Det borde finnas. Det hade varit intressant att titta på hur det ser ut i den gruppen. Många blir ju ekonomiskt

bankrutt och jag utesluter inte att det finns en hel del som lever i hemlöshet.

Men han säger att många med ett spelberoende kommer från en bakgrund där det finns ett socialt nätverk och att boendesituationen kan lösas genom att sova hos familj och vänner. Men han påpekar att studier visar på en koppling till psykisk samsjuklighet.

– Det finns de som spelar bort hus och hem och mår väldigt dåligt. Där finns det en tydlig risk för suicid.

Pia Granberg, rådgivare på föreningen Spelberoende Stockholm, möter ofta personer som förlorat sitt hem.

– De flesta med spelberoende går så långt att deras liv faller samman. Man kan bli utslängd av partnern, vräkt från en hyresrätt eller har en villa som man till slut måste sälja för att hålla näsan över vattnet. Ofta flyttar de då till nåt annat eller hyser i sig hos nära och kära. Det är vanligt att flytta hem till föräldrarna.

Adam Kirstein Reuterswärd på Spelfriheten, som erbjuder behandling för spelberoende personer, delar samma bild.

– Under mina sju år på Spelfriheten skulle jag säga att jag vet 20-30 i Stockholmsområdet som är direkt hemlösa. Men det är betydligt fler som sumpar sitt boende. Majoriteten har hamnat hos Kronofogden och med betalningsanmärkningar går det inte att få en lägenhet via de flesta ▶▶▶

PROBLEMSPELARE
STÅR FÖR OMKRING
75 PROCENT AV
KASINOBLAGENS
OMSÄTTNING.

hyresbolag. Men bland dem som söker hjälp hos oss är det vanligt att ha en uppsjö av anhöriga som räddat en undan gatan. De får slagga på en soffa eller i nåt gästrum.

Han har själv erfarenhet av att förlora sin bostad och att hitta temporära boenden.

– Jag minns paniken när jag fick brev från bostadsrättsföreningen eller hyresvärderna om att pengar måste in annars byter de lås. Jag ringde runt och drog snyfthistorier, även för ytliga vänner, och fick oftast ihop pengar.

Men till och med då kunde han använda en del av pengarna till spel.

– En aktiv spelare är beredd att göra vad som helst för att få spela mer. Vi är beredda att satsa alla pengar innan vi har betalat hyra och el för att vi är övertygade om att vi kommer att vinna stort, för att man har gjort det förut. Det driver en till att bara fortsätta att rasera.

Vändningen för honom kom efter att han stulit pengar från företaget han hade tillsammans med några vänner. När han berättade vad han gjort blev han polisanmäld och fick lämna bolaget.

– Men jag hade människor omkring mig som kunde peppa mig och styra mig i rätt riktning.

När 18-åriga Jimmy blev utkastad hemifrån hade han en nyckel kvar till ett hus längre bort på gatan där de hade bott tidigare. Nyckeln gick till en källardörr och innanför fanns en skyddsrumsdörr som kunde lirkas upp. I ett av rummen där bakom hade han och vännerna fixat en lokal. Möblerat den med skinnsoffa, glasbord och mattor stulna från källarförråd. Lokalen blev nu även en bostad. Det hände också att han sov i elrum och andra källarutrymmen.

– Jag har alltid föredragit att sova i källare eller i skogen. Hellre olaga intrång och få sova själv än på härbärgen med folk jag inte känner eller litar på. Jag har aldrig haft nån lägenhet, förutom högst tillfälliga.

Till exempel den i Hökarängen som han fick via sin syster.

– Hyran är viktigast, men jag spelade bort den. Det var inte uppskattat och jag flyttade ut. Spelandet har drabbat familjen. Sen har jag bott på så många ställen att jag inte

”JAG FRÅGADE VAD SKADORNA BLIVIT. HAN SA ATT HAN UNDER DEN MÅNADEN DRAGIT PÅ SIG 1,7 MILJONER I DÅLIGA LÅN.”

110 581

PERSONER SPÄRRAT
SIG FRÅN SPEL PÅ
TJÄNSTEN SPELPAUS.SE.

3 838

DET FINNS 3 838
VEGAS-AUTOMATER
MED TILLSTÅND I SVERIGE.

kommer ihåg vart jag hamnade just efter det. För mig var det spelet som gjorde att jag blev hemlös. Jag brukar säga att det går snabbare att spela bort hus och hem än att punda bort det.

I fjol vände sig över 14 000 personer, både spelare och anhöriga, till Spelfriheten för hjälp. De flesta hade inte haft kontakt med socialtjänsten. Nyligen skrev Spelfriheten ett ramavtal med Stockholms stad där deras behandling kan vara

”VI ÄR BEREDDA ATT SATSA ALLA PENGAR INNAN VI HAR BETALAT HYRA OCH EL.”

ett komplement till stadens egna verksamheter.

År 2018 skrevs det in i socialtjänstlagen och att socialtjänsten ska ge insatser. Ungefär 700 personer i Sverige fick insatser av socialtjänsten under 2022, enligt Folkhälsomyndigheten.

På Enheten för hemlösa i Stockholms stad har de hittills haft få insatser för spelberoende, av anledningen att de har få klienter som uppger att de har ett spelberoende eller att det är orsaken till att de lever i hemlöshet.

– Våra budget- och skuldrådgivare säger att personer med spelberoende ofta fångas upp i socialtjänster i stadsdelarna. Deras kollegor där har fler personer med spelberoende hos sig. Det vi kan se hos oss är personer på försörjningsstöd som lämnar in kontoutdrag och där det framgår att de spelat. De vill dock inte se det som ett problem eller nåt de önskar stöd med, säger Helena Düsing, chef på Enheten för hemlösa. ▶▶▶

Bland säljare av Situation Sthlm är beroende av alkohol- eller narkotika mer utbrett än spel. – Vi vet att det finns några med spelproblem och som kan spela bort det lilla de har, men de definierar inte det själva som ett beroende, säger samordnaren Jonas Svensson.

För den som inte har ett bank-id eller tillgång till dator eller smartphone är det inte lika lätt att spela, även om det finns vägar att komma runt det.

Ett tidigare spelberoende kan ersättas av ett annat beroende. Eller tvärtom.

– Våra behandlingsterapeuter brukar i behandlingen ta upp att ett naturligt beteendet för en beroende är att byta ett beroende mot ett annat. Det är absolut vanligt, säger Adam Kirstein Reuterswärd på Spelfriheten.

Pia Granberg på föreningen Spelberoende Stockholm menar att många är ”flyktspelare” som spelar för att dämpa oro och ångest.

– De flyr undan för att de inte orkar hur livet ser ut. Hade det inte blivit spel hade det nog blivit nåt annat.

Det finns många likheter mellan olika beroenden, men också några saker som skiljer spel från alkohol och droger.

– Sjukdomen varken syns eller luktar. Det går ofta väldigt långt innan nån upptäcker det eller man själv kryper till korset, säger Pia Granberg.

En annan skillnad är att många spelare ser det som ett pengaproblem, inte en sjukdom, och att varje nytt spel kan vara lösningen på situationen de hamnat i – en chans att vinna tillbaka allt.

– När man har klivit över staketet så blir pengar man vinner bränsle för fortsatt spelande. Det blir ett maniskt spelande. Jag själv trodde att om jag vann tillräckligt med pengar kunde jag återställa mitt liv. Det sa speljäveln på axeln, säger Pia Granberg.

De ekonomiska konsekvenserna kan förfölja personer i många år.

– Och konsekvenserna av återfall kan hänga kvar oerhört

”JAG VET JU ATT DE FLESTA SOM SPELAR INTE PRATAR OM HUR MYCKET DE FÖRLORAR, BARA VAD DE VINNAR.”

FORSKNING OCH VETENSKAP

Sedan 2013 har spel klassats som ett beroendesyndrom. Diagnosen omfattar spel om pengar och är den första i kategorin ”icke substansrelaterade syndrom” i DSM-5 (Diagnostic and Statistical manual of Mental disorders).

Från 1 januari 2018 finns nya regler i socialtjänstlagen. Kommuner och landsting ska ingå överenskommelse om samarbete i fråga om personer som missbrukar spel om pengar. Vilket betyder att hälso- och sjukvården, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen, ska behandla personer med diagnostiserat spelberoende Och att socialtjänsten, enligt Socialtjänstlagen, ska förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Precis som vid andra missbruk.

Att människor på olika sätt spelar om pengar är dock ingen ny, mänsklig företeelse.

Området mellan floderna Eufrat och Tigris i nuvarande Irak kallades tidigare för Mesopotamien. Där, i staden Ur, har man vid utgrävningar hittat tärningar daterade till 2500 år f.Kr. Och det händer att man vid utgrävningar i Sverige hittar både spelbrickor, marker och tärningar, men då oftast från medeltiden och senare.

Att spel kan orsaka både individen och samhället skada har man därför vetat länge.

Redan i Magnus Erikssons stadslag från 1357 finns en skrivning om spel och dobbel. Där står att man inte får spela med en minderårig eller en omyndig person och man får bara spela om en mark i dåvarande valuta. Bröt man mot det riskerade man böter på 40 mark. Kunde man inte betala böterna sattes man i stock och skickades sedan ur staden. Återvändande man olovligt fick man handen avhuggen.

LÅNGTIDSSTUDIE

Swelogs – Swedish longitudinal gambling study - är en av världens mest omfattande långtidsstudier om spel om pengar och folkhälsa som genomförts av Folkhälsomyndighe-

ten med viss regelbundenhet sedan 2008. Åtta tusen slumpmässigt utvalda svenskar i åldrarna 16-84 år deltog från början.

2021 gjorde man den senaste delstudien i Swelogs och samlade in nytt material. Där beräknar man att 247 000 personer hade viss risk att utveckla problemspelande, att 65 000 personer hade förhöjd risk för spelproblem och att 40 000 personer hade spelproblem.

39 000 barn bodde i hushåll där det fanns en person som hade ett problemspelande. Andelen kvinnor med spelproblem har minskat mellan 2018-2021.

Andelen med spelproblem är ungefär densamma sedan 2015.

Folkhälsomyndigheten beräknar att samhällskostnaden för spelproblem är cirka 12 miljarder (2021) och att statens intäkter från spel om pengar under samma tid är cirka 7 miljarder. I kostnaden på cirka 12 miljarder kronor inkluderas inte kostnaden för behandling i öppna specialistvården som ges av sjuksköterskor, kuratorer och terapeuter, kostnader för psykiatriska akutmottagningar som besöks av spelberoende, kostnader för hemlöshet, ideella

organisationers oavlönade arbete, kostnaden för kortvarig sjukskrivning eller indirekta kostnader för anhöriga.

KOSTNADER

Som jämförelse är samhällskostnaden för alkoholkonsumtionen i landet över 100 miljarder årligen.

17 procent av de med diagnosen spelberoende har också problem med alkohol och 7 procent problem med någon form av narkotika. Även internationella studier visar tydliga samband mellan spelberoende, alkohol, narkotika och tobak.

Problemspelare står för omkring 75 procent av kasinobolagens omsättning enligt en analys av Folkhälsomyndigheten. 28 procent av internetspelarna uppger att digitala pengar minskar känslan av hur mycket pengar man konkret förlorar. I en metaanalys kan man se tydliga samband mellan våld och spelproblem - 38,1 procent har utsatt människor i nära relationer för fysisk eller psykisk misshandel, 36,5 procent har själva blivit utsatta och 11 procent av dem som utsätter andra i nära relationer för psykiskt eller fysiskt våld har spelproblem.

länge. Likaså att bygga upp tilliten hos anhöriga, säger Adam Kirstein Reuterswärd och berättar om en man som ringde och sa att han tagit ett återfall under en månad.

– Jag frågade vad skadorna blivit. Han sa att han under den månaden dragit på sig 1,7 miljoner i dåliga lån.

Som mest spelade Jimmy bort 10 000-15 000 kronor om dagen. Han förstod att han var beroende när han kände ”fan nu måste jag gå och spela”.

– Till slut kände jag att det här funkar ju inte. Jag kommer inte riktigt ihåg men jag tror att jag slutade tvärt.

I dag känner han ingen som han vet har ett spelberoende.

– Jag känner mest personer med alkoholism.

Hade du själv problem med alkohol när du spelade?

– Nej, jag hade inte tid med det då. Alkoholen kom sen.

Har du haft återfall i spel?

– När jag har stått och sålt tidningar och fått dricks har det hänt att jag tänkt tanken. Ett tag köpte jag en trisslott om dagen och det kunde jag hålla mig till. Jag känner nu en som säljer Situation Sthlm som spelar, fast en mindre mängd bara. Två kronor per spinn på en spelsajt. Man blir lite sugen när hon säger att hon vann 3 000 och jag blev bjuden på pizza. Fast jag vet ju att de flesta som spelar inte pratar om hur mycket de förlorar, bara vad de vinner. ■

HÄR KAN DU FÅ HJÄLP OCH STÖD

■ **Stödlinjen för spelare och anhöriga: 020-81 91 00** eller chatt på stodlinjen.se.

■ **Spelberoendes Riksförbundet lokala föreningar. I Stockholm: 08-741 26 94.**

■ **Spelfrihetens Helpline: 08-37 43 00. Chatt på spelfriheten.se.**

■ **Spelberoendegruppen: 072-366 76 76.**

■ **Beroendecentrum Stockholm. Lokala mottagningar eller behandling online.**

LICENSER FÖR SPEL

Sedan 2019 måste spelbolag verk-samma i Sverige ha en licens från Spelinspektionen. Det finns sex olika typer av licenser: statligt spel (casino, Vegasautomater, skraplotter), spel för allmännyttiga ändamål (Bingolotto, Postkodlotteriet, föreningslotterier inom ett län), kommersiellt onlinespel (onlinecasino, onlinebingo, spelautomater online), vadshållning (sportspel, odds-spel, trav och galopp), landbaserat kommersiellt spel (varuspelsautomater, pokerturnering under vissa förutsättningar) samt spel på fartyg i internationell trafik (penning- och värdeautomater, casinospel).

57 spelbolag har svensk licens. Bland dem finns 55 licenser för kommersiellt onlinespel och 47 licenser för vadshållning. Enligt Spelinspektionen omsatte spelbolag med svensk licens 27,1 miljarder 2023, en minskning med 0,3 procent.

Lotteri och nummerspel är det mest spelade onlinespelet i Sverige.

Det finns 3 838 Vegas-automater med tillstånd i Sverige, de finns i 1 276 restauranger och 55 bingohallar.

Spel med hög riskpotential är spelautomater, casinospel och nätpoker – spel där det går kort tid från insats till resultat och med en snabb utbetalning av vinsten, hög tillgänglighet och där man själv kan bestämma insatsens summa.

Diagnostiserat spelberoende är mer tävlingsinriktade än genomsnittsbefolkningen och har svårare att acceptera förluster. De har en överdriven tilltro till sig själva och sin förmåga, har ett övervärderat självförtroende och tror sig ha kontroll, men gör bristfälliga riskbedömningar och tenderar att övervärdera sin egen skicklighets påverkan på spel med ett slumpartat inslag.

Spelberoende ägnar tolv timmar per dag till spel – för att läsa spelmagasin, låna pengar, spela eller planera nästa spel. 90 procent spelar bort nyvunna pengar på nya spel, 50 procent handlar upp pengarna och 30 procent försöker betala tillbaka gamla skulder.

83 procent kunde inte betala sina räkningar, vilket ökar risken att förlora sin bostad, 20 procent har blivit vräkta en eller flera gånger på grund av sitt spelande.

44 procent har någon gång begått brott för att finansiera spelandet.

SJÄLVMEDICINERING

Vid undersökning med magnetkamera kan man se att både personer med drogberoende och spelberoende uppvisar mindre basal tonus, eller aktivitet i belöningssystemet. Att spela kan öka dopaminaktiviteten, minska känslan av rastlöshet och nedstämdhet – spelandet blir en form av självmedicinering.

Tjänstens spelpaus.se är en websida där man kan spärra sig själv från spel hos spelbolag med svenska licenser. Man kan spärra sig från spel i en månad, tre månader, sex månader eller tills vidare. Vid tidningens tryck hade 110 581 personer spärrat sig från spel.

Källor: Folkhälsomyndigheten, Spelinspektionen, Högskolan i Halmstad, Akademiska sjukhuset i Uppsala, Lunds universitet, Läkartidningen, Landstinget Stockholm, Göteborgs universitet.

Text: **Ulf Stolt**

NYCKELPIGAN OCH GLASÖGONEN

Det var midsommar med kanonväder och jag åkte båt med några kompisar från Gröndal där jag bor till Tullingesjön. Vi lägger ankar utanför en ö och njuter av det varma vackra vädret så tiden verkar stå still. Jag hoppar i plurret och polarn säger: "Hade inte du brillor?". Mycket riktigt - jag hade dom i pannan och nu är dom borta.

Glasögonen kostar fem tusen spänn och jag är väldigt handikappad utan dom och har absolut inte råd att köpa nya. Båten som ligger för ankar rör sig hela tiden så jag funderar vad är bäst att göra. Jag tar riktning åt fyra håll på föremål i horisonten, nittio grader, hundraåttio, tvåhundraåttio och trehundraåttio grader och dyker sen ner.

Det är tio meter djupt och jag kan hålla andan i en sekund där nere. Jag försöker några gånger utan resultat så jag ger upp.

Två veckor senare är jag där med simfötter och cyklop och kan vara på botten i åtta sekunder. Efter två timmar ger jag upp då orken tar slut och jag funderar över hur jag ska göra. Jag tog dykcertifikat i en bassäng för trettio år sen och undrar om det fortfarande gäller. Det gör det och jag hyr en tub med väst, tar cykeln på pendeltåget och cyklar dit. Jag simmar ut till ön och dyker i en timme utan resultat. Jag lägger ut stenar på botten för att se var jag varit, för man tappar riktningen när man är där nere.

Ingenting hjälper så jag simmar upp till ytan. En nyckelpiga har landat i vattnet och den kommer ju att drunkna, tänker jag. Jag tar upp den på handen, simmar in till land och sätter handen mot en stubbe där den klättrar upp. Jag simmar ut tjugo meter och dyker ner och tar tag i glasögonen.

Jan Söderberg

Illustration av Marilyn Winter

KYRKAN OCH BAJEN

Vi är fyra hängivna Hammarbysupportrar som skall se en match i Halmstad. När vi kör in i Halmstad ser polarn Mange en kyrka och säger: "Ska vi be för Bajen?". Jaha, va konstigt tänker jag, tvärnitar, parkerar och vi går in.

Det är en massa folk i kyrkan så vi går längst fram till koret. Vi ställer oss där och jag knäböjer och ber: "Jag hoppas Bajen vinner med 3-0, amen".

När vi är på väg ut ur kyrkan kommer en massa människor fram till oss. Dom lägger händerna på våra huvuden och börjar tala i tungor, helt oförståeligt. Efter det åker vi till arenan och kollar på

matchen som slutar 3-1 till Bajen. Hoppsan. Nästa match som är på Söderstadion går vi in i Medborgarplatsens kyrka och ber. Vi tar med en Hammarbyflagga för säkerhets skull, men får inte ta med den fram i

kyrkan utan får lämna den en bit efter ingången. Det blir vinst för Bajen igen, så inför varje match ber vi i nån kyrka. Jag kommer inte ihåg varför vi sluta, vi kanske förlora nån match eller så.

Pannbands-Janne

EN TRAGISK VANA

**Vi är människor vi känner, känner mera än dom flesta.
Vi har sett det mesta och sorligt nog dom flesta.
Man blir ensam kvar i vår kalla stad.**

**Att vi sakta men säkert blir färre, för på min väg
dör nån nästan dagligen, i min värld.
Någon man lärt känna på vägen, för om man trampar sitt
snedsteg kan jag bekräfta, det är långt man faller för misären.
E en stor del av våra liv en tragisk vana.**

Nadja Ählström

DEN UNDRE VÄRLDEN

Det är mycket som sker i den "undre världen",
den är oftast över oss men det är vi som bär den:
så come correct!

Jag lovar och svär len,
hon ljög å försvann å blir knullad på tvären.

Många har kommit och gått genom åren
Vissa gick tidigt, tatuerad som tår men,
har getter på bete, men jag vallar fåren
Jag ber å jag får, medan du slickar såren.

Men kom inte här med nån falsk anklagelse
för då tar jag din Zigge å maxar ditt handfängsel,
sen stoppar jag dig i en låda i skogen
med spännband omkring, du kan ta mig på orden.

Sen ordnar vi rave mitt i din kommission
å du svälter ihjäl medan vi går Boom Boom.

#405

Illustration av **Markku**

ANDRAS ANDEMENING

Andas andras andemening.
Han ljuger dåligt, prokastrinering.
Örat våldtas dagligen,
bortsorterar vanligen.

Kommer då, med viss försening:
"Hej! Gå med i vår förening!".
Na, H2O förgrening...
Ingen tystnad, inga pauser,
tandvårk, elverk, hundbajs, schnauzer.

Snart två veckor utan ubåt
Hej vad sa du? Oj förlåt...
In i smeten, sur är degen.
Riket också, tydeligen.
Trappar ner å eskalerar
Ingen runtom tolerar,
rensar tempel, välter borden,
håller käft å spar på orden.

Tomas L

DIGITAL UTSTÄLLNING

Den tänkande handen

H.M. KONUNGENS STIPENDIETÄVLING
FÖR UNGA TECKNARE

2024

VÅRUTSTÄLLNING
Kungligaslottn.se
20 APRIL – 20 JUNI

Vi bryr oss om
människorna, husen
och staden.

einarmattsson.se

EM
EINAR MATTSSON

Text **Ulf Stolt**

Foto **Magnus Sandberg**

Bowling var sjuttioalets padel – under några år byggdes ett tiotal hallar runt om i stan. En av dem var den i Högdalen. Tolvbanor, elitseriespel på helgerna, klotborr, oljemaskin och en gammal Brunswick som reser kägglorna. Då så – ett polerat uretanklot och 44 fot nyoljat väntar.

KLOT

OCH

SPÄRR

D

et sitter i rörelsen.

I pendlingen med armen. Koordinationen. Tempot. Koncentrationen. Man ska lyckas upprepa den där rörelsen med exakthet varje gång, precis likadan. Och använda klotets tyngd för att få jämnhet och flyt – vid svingen bakåt ska klotet vända av sig självt vid den högsta punkten och liksom ”falla tillbaka”. Då kan man bara dra klotet med sig med rak arm och dess egen tyngd genom armpendlingen framåt och precis innan man släpper iväg det, ge det en liten skruv.

Klotet väger mellan 6 och 7,2 kilo. I kägeltträffen väger det mellan fem och sexhundra kilo.

Skraven – klotets rotation – skapar mer effekt i träffen och ger mer spinn på kägglorna och ökar därmed sannolikheten att de faller med större spridning, vilket ökar chansen att samtliga kägglor kolliderar med varandra och faller.

Och skapar en strike – samtliga tio kägglor slås ner med ett slag.

Skraven gör också att klotet rör sig i en mjuk båge nedför banan och därmed får en annan, lämpligare anslagsvinkel mot kägglorna som står i en nittio centimeters triangel med spetsen fram.

Klotet kommer liksom snett framifrån och slår till kägglorna, idealiskt någonstans mellan

den första och andra kägglan.

Var skruven börjar ta i golvet så att klotet inleder sin vridning in mot kägglorna, har att göra med vilken typ av tyngd man har i klotet, hur klotet är borrarat och var greppet sitter på det i relation till tyngdens vinkel, hur många fot av banan som är oljad och vad det är för ytskikt på klotet – matt, halvblankt eller blankt.

Och hur hårt man slagit.

Plus en hel del annat sådant som har med mänsklig faktor, gravitation, acceleration, friktion, x och y-axel, slump och tur att göra.

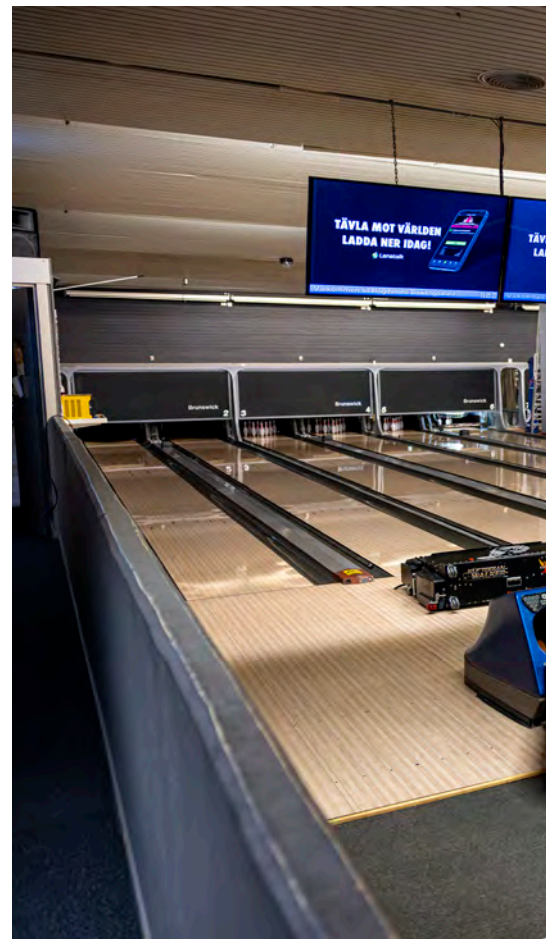
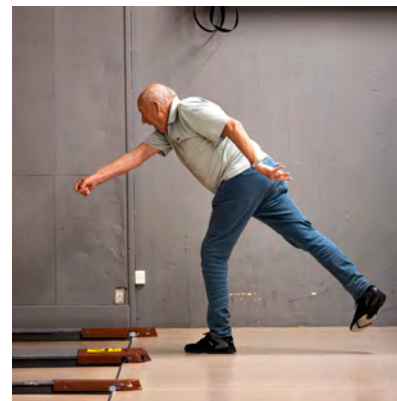
BOWLINGHALLEN I HÖGDALEN byggdes 1972.

Sedan 1996 har Christer Eklund drivit hallen. Han arrenderade den första tiden, sedan köpte han hallen. Han är före detta förbundskapten för damlandslaget – både senior, junior och U21 – är gammal elitseriespelare som vunnit två silver och fem brons och tillhört landslagstruppen.

I år gör han sitt 55 år som licensierad bowlingspelare.

Han lägger ett itusågat bowlingklot på bordet inne i pro-shopen och visar vad det är som gör att ett bowlingklot kan skruva sig. Placerat inne i klotet ligger ett avlångt viktblock, ser ut ungefär som en spillbit från ett bättre konstgjuteri.

Det finns inget rätt eller fel sätt hur man ska släppa ifrån sig klotet. Men de kvarstående kägglorna ljuger aldrig.

**”VI SOM ÄR ELIT-
SPELARE KANSKE
KAN FÅ LITE SPINN
PÅ KLOTEN, MEN
INTE ANNARS.”**

Den programmerbara oljemaskinen tvättar och oljat golvet enligt den oljeprofil det bestämts att golvet ska ha. Ju längre ner på golvet det är oljat, desto senare skruvas klotet mot käglorna.

– Det är obalansen i klotet som tyngden gör som får det att rotera, som en gyro ungefär.

För kloten man som vanlig, skohyrande drop-in spelare har tillgång till på klotställningarna i hallen är i princip omöjliga att skruva. De saknar tyngden i mitten och går därför bara rakt fram. I princip.

– Vi som är elitspelare kanske kan få lite spinn på dem, men inte annars.

Han hämtar ett nytt klot, ett helt, och visar två märken på det – det ena märket en

röd punkt. Den markerar ut centrumlinjen lodrätt genom tyngden inuti klotet. Och den andra markeringen visar hur långt ut från centrumlinjen tyngden inne i klotet går.

Och det är i relation till de här båda punkterna man sedan borrar greppet i klotet – tummen plus hål för ring- och långfingret.

– Med ledning av de båda punkterna så vet jag att när det är borrarat som det här klotet är, så går det rakare i början, sen får man snärten av skruven på slutet. Om jag flyttat ner tummen

en bit och svängt ut fingrarna i relation till punkten, då skulle klotet gå mer i en lång böj.

Det man mäter ut och förhåller sig till är det som på bowlingspråk kallas för rullbanan – vart på klotet vill man ha rullbanan, hur nära eller hur långt ifrån ekvatorn på klotet skruven skaligga.

HAN VISAR HUR man placerar det klot som ska borraras i vaggan vid borsten och spänner fast det med en mässingsring.

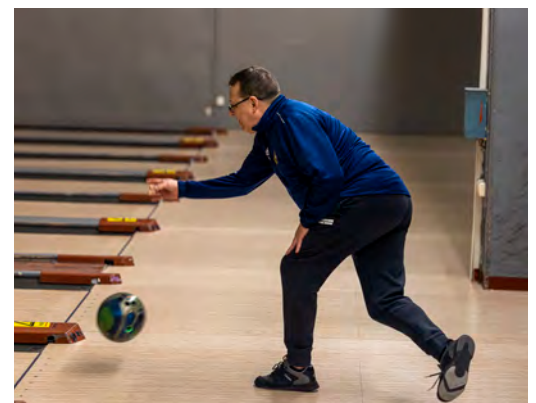
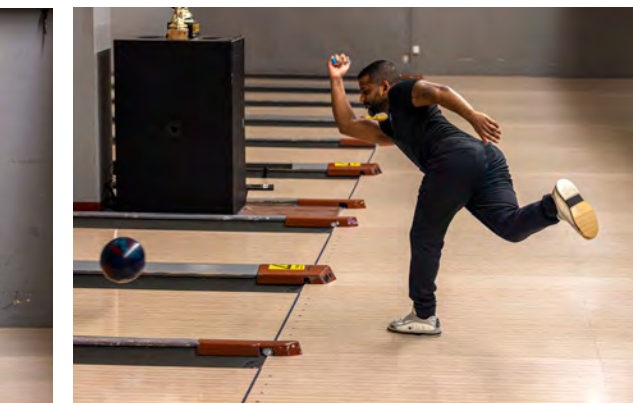
– Det är vanlig matematik – x och y-axel, hur vinklarna blir. Ju längre grepp du har, desto mer behöver du backa tummen och skjuta ut fingrarna. Och har du kort grepp måste du dra in det, så fingrarna kommer närmare tummen. Det justerar man här.

Greppet är högst personligt, det beror på hur rörlig man är in fingrarna. Vinkeln på fingerhålen provas ut. Noga.

Nytt nu är att man borrar ett stort hål för tummen, sedan har man en ytterhylsa man byter mellan olika klot.

– När man borrar tummar, även om man är jättenoga, så blir det aldrig exakt lika – det kan vibrera lite extra och hålet blir nån millimeter större: ”Det här är inte likadant...”.

Tummen är det viktigaste fingret för klotets styrning, om den inte passar, är dåligt borrarad och inte släpper bra blir det irriterande ▶▶▶

”MINA FÖRÄLDRAR TRÄFFADES PÅ EN BOWLINGTÄVLING NÄR DE SPELADE ELITSERIEN.”

Det är tyngden i klotet som gör att det får skruv. Och den röda punkten märker ut lodlinjen i tyngden. Nedan gör sig Robin Syverson klar att slå. Till höger står Christer Eklund mitt i Brunswick-maskinen som reser kägglorna.

och stör och påverkar spelet och skruven och släppet av klotet. Är hålet för stort får man knipa.

– Då får man inget mjukt avspel, då styr det och man böjer då gärna armbågen, vilket man inte ska, det ska vara en rak arm. Du vill ha tummen helt bakom klotet, sen vrider man till med skruv precis när man släpper iväg det.

VIDBANA FEM och sex står Pierre Palmgren och Robin Syverson med putsdukar och plåster och väntar på att klotet ska komma tillbaka upp i maskinen för nästa slag. Pierre Palmgren har bara bowlat några år.

– Jag hade inte bowlat nånting innan, men jag har spelat fotboll och bandy, så bollkänslan finns där. Jag är materialare för Tellus bandy, spelar i allsvenskan. Nu är jag sextio-sju, jag måste ju göra nåt om jag ska ta mig upp ur bingen om morgnarna.

Robin Syverson har dock spenderat en hel del av sitt liv, i alla fall den första halvan av det, här nere i bowlinghallen. Men i dag är första gången på ”säkert tio år” som han spelar en serie.

– Jag är uppvuxen på de här oljemaskinerna, min pappa och Christer spelade elitseriebowling ihop när jag var liten. När vi var små fick jag och min polare femtio kronor i femmor och satt i spelrummet – det ligger där receptionen är nu, det stod flipperspel där – och hängde där medan de bowlade.

Han spelade en del bowling själv sedan, men med tiden blev det mer innebandy och fotboll. Nu bor han precis bakom hallen.

– Jag har praktiserat här nere, så jag har kört oljemaskin och gjort allt. Mina föräldrar träffades på en bowlingtävling när de spelade elitserien. Vare sig man ville eller inte var man här på helgerna som liten.

Han håller fram höger hand, visar på skavsåren runt tummen och den första fingerleden på lång- och ringfingret. Han spelade tejp på dag, med tiden hårdas man,

men bowling sliter på fingrarna.

– Mycket barndomsminnen för mig här nere... jag har hållit på med en massa dumheter, varit på behandlingshem och grejer, men jag har börjat skärpa till mig nu, då gick jag ner hit i stället. Då är jag inte ute och stökar på kvällar och nätter.

– Det är fem år sen nu, så det börjar kännas rätt stabilt. Jag har bonusbarn hemma, de gör sitt också.

EN UNG MAMMA är på banan bredvid i sällskap med två flickor – dotter och kompis – i tidig mellanstadieålder. De har valt fem olika klot i olika färger som de väljer av när de ska slå.

– Och sen släpper du det bara försiktigt när du kommer fram dit. Så ja.

På banorna längst bort i hallen håller två damer och två herrar från Pro Huddinge på att välla ner klotet i väskorna och runda av. En av dem, Göran Andersson, valde att stanna kvar efter de andra och körde en extra serie själv – han hade lite flyt i dag, tyckte han.

– Det gick hyfsat i dag, 344 på tre serier, det är inte så märkvärdigt. Över hundra strävar man ju alltid.

Christer Eklund lägger ner den drygt decimeterhöga och kvadratmeterstora oljemaskinen, en Kustodian Walker, framför bana ett och programmerar den att gå ner för bana ett och två.

”OLJAN SPELAS JU NER, DEN FASTNAR PÅ KLOTET OCH FÖLJER MED NER PÅ BANAN.”

Det rasslar till, passar in sig med ett litet justeringshjul mot rännornas kant och börjar sakta tvätta och olja bana ett.

Bantypen heter Brunswick ProAnvilane. Förr var det träbanor som vartannat år var tvungna att lackas om med ett gallon cellulosalack. Nu ligger det ett tretton millimeters laminat ovanpå som gör att man slipper det.

Banan är helt plan, både på längden och bredden, och inspekteras varje år. Förra inspektionen fick de ett litet nedslag på att laminatskruvarna på ena sidan av en av banorna börjat släppa lite. Vilket direkt åtgärdades. De sker elitseriespel i hallen, allt måste vara godkänt.

På vägen ner både tvättas och oljas banan, tvättningen sker långts fram och bakom ligger en vals med olja som sprider ut den enligt den oljeprofil som bestämts att banan ska ha. Den

kan också, om det behövs, lägga på mer olja på vägen upp igen.

I hallen i Högdalen spelar två lag, ett herr- och ett damlag, i elitserien.

– Oljeprofilen för elitserieklubbarna bestäms av Bowlingförbundet. De får tre olika profiler att välja på, sedan hålla sig till dem. I matchprogrammet varje måndag får klubbarna lägga in att de har den eller den oljningen den här veckan. Då vet klubbarna som ska dit och spela att då har de lagt olja såg fyrtiofyra fot, eller trettiofem fot.

De olika oljeprofilerna – hur långt man lägger olja, hur tjockt man lägger, om man lägger mer i mitten eller mer på kanten - gör att klotet betar sig annorlunda.

Är det mycket olja svänger inte kloten.

Hur långt ner i banan sedan det torra fältet dyker upp, avgör vad man väljer att spela med

för ytskikt på klotet. Ett klot med ytskiktet uretan är populärt för man kan spela med det på kort olja. Medan ett blankt klot glider längre, men kommer på slutet i skruven och passar då bra på längre olja.

– Oljan spelas ju ner, den fastnar på klotet och följer med ner på banan. Då kanske man måste plocka fram ett klot med lite matt yta, men som ändå är lite aggressivt.

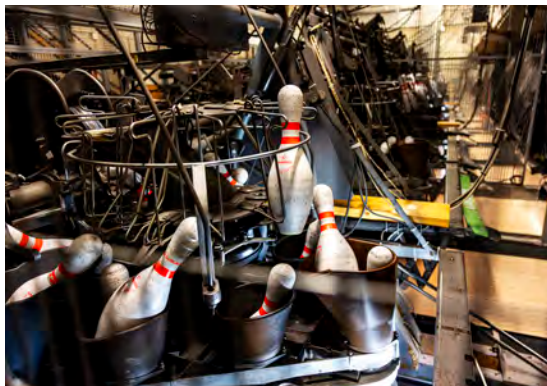
Ytskikten på kloten brukar graderas som blankt, halvblankt eller matt.

VIGÄRNER utmed bana ett och bakom skynket till vänster och de tolv gamla Brunswickmaskinerna - en för varje bana - som reser upp käglorna och levererar tillbaka kloten.

Det dånar och rasslar och är en närmast obegriplig professor Balthazar-konstruktion med två stora hjul som roterar mot

När det är elitseriespel i hallen på helgerna går oljemaskinen mellan varje match.

Den gamla Brunswickmaskinen från 1950-talet som reser kägglorna är stor ingenjörskonst. Obegriplig men fantastisk.

BOWLINGPALATZET I HÖGDALEN

- Adress: Rangstaplan 2.
- 12 banor av elitseriestandard.
- Drop-in spel, klot och skor att hyra, finns från storlek 26-50.
- Pro-shop, restaurang, arkadspel och biljardbord.
- Hemmaföreningar: Stureby BK, BK Eva, BK Amiki, United, Foc Farsta, Aftonbladet, BK Svizz.

varandra och valsar och transportband och koppar och kugghjul och fjädrar som står där bakom och ser till att de tio nedspelade kägglorna rensas av banan och ställs på plats igen inför nästa slag.

Enklarest kan det beskrivas som att ett skakbord skakar ner kägglorna till ett kägelhjul som snurrar, de tas upp till en vändskål, vidare upp på ett transportband, sedan ner i tornet vilket roterar och fylls med en kägla i taget i en strutliknande form, när det är fullt skjuts de ner i trattar, bildar triangeln stående och sätts sedan tillbaka ner på plats på banan.

Kägglorna är likadana. Väger detsamma, ungefär 1,4 kilo och har tyngdpunkten på samma ställe, är lika höga och ställs tillbaka på exakt samma plats. Det är markerat i golvet. Och även den exaktheten inspekteras.

Har det slagits någon 300-serie i hallen?

– Massor. Det är världsrekord, man kan inte göra det bättre.

Han har själv slagit flera 300-serier – strike i varje slag, tio på raken – både på tävling och på träning.

Men det finns andra serier som visar en spelares standard.

På en hylla inne i pro-shopen, bakom några pokaler, har Christer Eklund ett scorecard från en tävling i Eskilstuna för längesen. Han tog ner det och visade tidigare i samband med att vi kollade klot. Han gjorde 1 509 poäng på sex serier, det är 251 poäng i snitt per serie.

– När jag spelat klart bad jag att få det utskrivet – jag brukar inte be om det: ”Jag tror inte jag har nån miss i dag, nån tom ruta”. Det finns ingen sju, ingen åtta, bara strike och nio-spärr. De här är en närmast perfekt serie – 54 strike och 16 spärr, ingenting annat.

Oljemaskinen har vänt tillbaka. Han pekar på banan, riktmärkena i golvet vid ansatsen och även märkena längre ner i banan, både de mörka och de lite ljusare märkena längre ner, alla ligger på samma ribba.

– Det är det du justerar in dig på beroende på hur mycket du vill skruva, att få klotet mellan vissa av punkterna. De ljusa märkena längre ner på banan kan man också spela

skruven efter, var den ska börja ta.

Ansatsen är oftast fyra eller fem steg, vissa vill ha lite glid på skon sista steget, andra vill ha att det stoppar.

En bra bowlingspelare vill ha ett rent klot och ett nyoljat, ospelat golv att spela på. Och använder kanske sju-åtta centimeter av banan, flyttar slagen efterhand.

– När en elitspelare slår så finns det ett decimeterbrett spår nerför banan, för vi vill ha ny olja på klotet ungefär var tredje kast. Jag kan spela med så snäv marginal, vill ha så intakt golv som möjligt att spela på.

Han pekar i golvet på en bana intill, otvättad. När ljuset blänker ner i den ser man att det är spelat över hela banan. Spår hur som helst.

– Efter en elitseriematch har de kanske använt en dryg decimeter av golvet.

Han berättar att hans son Dennis Eklund, flerfaldig Europamästare och svensk mästare och rankad trea i Europa och etta i Sverige, ligger tätare än så med kloten.

– Han ligger lätt på två ribbor under en hel serie. ■

I Danmark har man haft brukarrum i Köpenhamn sedan 2012.

JOHAN NILSSON/TT

”Jag välkomnar den här undersökningen. Den är otroligt värdefull.”

IETTBRUKARRUM kan människor injicera droger under säkra förhållanden med närvaro av sjukvårdspersonal. Det skulle kunna reducera dödliga överdoser och minska spridning av smittor.

– Vi ser att det skulle kunna bidra till ökad värdighet för människor med långvarigt narkotikaberoende. Brukarum skulle också kunna vara ett sätt att flytta användandet bort från offentliga platser. Det ger även en möjlighet att skapa en förtroendefull relation med vården och förhoppningsvis kan motivera till behandling för att på sikt bli fri sitt beroende. Det finns så mycket som skulle vara positivt.

Amelie Tarschys Ingre påpekar att brukarrum finns i flera länder och har gett goda resultat, framför allt när det gäller förbättrad hygien och minskad smittspridning av hiv och hepatit.

Samtidigt har Sverige en av Europas högsta narkotikarelaterade dödlighet.

Motargument brukar handla om vad brukarrum sänder ut för signaler, att det anses underlätta

användandet av olagliga preparat, flyttar gränsen för vad som är accepterat samt en oro att det skulle kunna leda till att fler hamnar i missbruk och beroende.

Ser du några farhågor med brukarrum?

– Att ge god vård till en utsatt grupp som har ett dåligt hälsotillstånd? Nej, jag ser inga farhågor, säger Amelie Tarschys Ingre.

Amelie Tarschys Ingre

Brukarrum. Forskare utreder behov av injektionsrum. Politiker säger nej till pilotprojekt i Stockholm.

BRUKARRUM, ÄVEN KALLAT injektionsrum, har funnits i många år i våra grannländer Norge och Danmark.

Men i Sverige har frågan varit kontroversiell.

Nu har forskare vid Karolinska Institutet och Beroendecentrum Stockholm tagit initiativ till en enkätundersökning bland människor som injicerar droger för att undersöka behovet och förutsättningarna för brukarrum i Sverige.

– Det finns inga publicerade forskningsstudier på ämnet i Sverige. Vi genomför därför en forskningsstudie där deltagarna får svara på enkätfrågor om deras

nuvarande situation och om behovet av injektionsrum. Vi kommer också att göra djupintervjuer med vissa av deltagarna, säger psykiatrisjuksköterskan och forskaren Elin Holmén.

Hon påpekar att Folkhälsomyndigheten och Narkotikutredningen har föreslagit att det ska utredas. Dessutom bedömde Samsjuklighetsutredningen

”Vi tycker att det här är nästa steg för en mer human narkotikapolitik.”

att försök med brukarrum bör påbörjas om behovet finns och förutsättningarna bedöms goda.

Den nystartade enkätundersökningen är ett oberoende projekt av forskargruppen med huvudman Region Stockholm. Imars lyfte frågan om brukarrum på annat håll inom Region Stockholm, efter en motion från Liberalerna som drivit frågan i flera år.

– Vi tycker att det här är nästa steg för en mer human narkotikapolitik. Nu är det verkligen dags att kunna ge en väldigt utsatt grupp bättre vård, säger oppositionsregionrådet Amelie Tarschys Ingre (L).

LIBERALERNAS MOTION avslogs i regionfullmäktige. Bland annat påpekade Kristdemokraterna att det är olagligt att inneha och konsumera illegala preparat och att det därför inte finns juridiska möjligheter att starta en verksamhet med brukarrum i Sverige – lagrum saknas.

Det menar Liberalerna att man kan komma runt genom att starta ett pilotprojekt i Stockholm som en studie, vilket de föreslog i motionen.

Tycker du ändå att det känns hoppfullt trots att motionen, och tidigare motioner i frågan, avslagits?

– Jag skulle säga att vi har mycket stöd framför allt från Vänsterpartiet som också tycker att det här är ett bra förslag. Bland våra borgerliga vänner är det lite svårare. Men som så mycket annat inom politiken är det ett maratonlopp. Man får argumentera och argumentera till dess att man når fram. Och

det ska vi göra. Jag tror att vi kommer att få se brukarrum i Stockholm i framtiden.

Forskningsstudien som nu ska göras kan vara ett steg i den riktningen.

– Jag välkomnar den här undersökningen. Den är otroligt värdefull. Det blir också spännande att se vad brukarna svarar, säger Amelie Tarschys Ingre. ■

BRUKARRUM

■ **I brukarrum kan personer injicera droger under hygieniska och säkra förhållanden under uppsikt av sjukvårdspersonal.**

■ **Vid brukarrum kan det finnas behandling av hepatit C, specialistsjuksköterskor inom psykiatri, distriktsjuksköterskor och kuratorer.**

■ **Norge har använt brukarrum sedan 2005. Antalet brukare är omkring 900 personer under ett år. Ingen överdos i rummen har haft dödlig utgång.**

"Ju fler brukarum desto bättre"

Situation Sthlms säljare Victoria Berggren har tidigare haft ett injektionsbruk som startade när hon var 17 år.

– Det är länge sen jag tog en fix, men hade det funnits brukarrum på den tiden hade jag absolut använt dem. Jag tycker att det vore bra om det fanns i Stockholm.

Hon påpekar att det i dag händer att personer lämnar verktyg efter sig utomhus.

– Då kan nåt barn hitta det. Med såna rum

Victoria Berggren.

kan folk gå in och ta där under ordnade former. Jag tror definitivt folk skulle använda rummen i stället för att till exempel ta inne på en skitig toalett.

Hon säger att hon inte ser något negativt med brukarrum och tror inte

att det, som kritikerna befarar, skulle göra att fler använder narkotika.

– De som håller på håller på och det är ingen som tänker "jag vill bli narkoman".

Hon tror också att det skulle göra att smittor går ner.

– Jag själv har hiv och blev smittad via sprutor. Smittor går redan ner genom sprututbytet, men jag tror absolut att smittor går ner om det skulle finnas brukarrum också. Ju fler såna rum desto bättre.

CLAUDIO BREGGIANI/TT

Apotek visar stort intresse för naloxon

Naloxon, som kan häva överdos av opioider, kan börja säljas receptfritt på apotek. Det beslutade Läkemedelsverket nyligen. När exakt det kan finnas till försäljning beror på när apoteken är klara med den omställning som behöver göras. Men det finns ingen skyldighet för dem att ta in receptfritt naloxon. Den skyldigheten finns endast vid receptbelagda läkemedel.

– När det gäller receptfria kan de välja. Men vi förväntar oss att många apotek kommer att ta in naloxon, framför allt i storstadsregioner och andra regioner där det finns ett behov. Det finns

ett stort intresse från apoteken. Jag har svårt att se att apotek i en region som Stockholm inte kommer att sälja naloxon, säger Paulina Tuvendahl, Läkemedelsverket.

Paulina Tuvendahl

Receptfriheten innehåller ett krav på att farmaceuter ska ge information om hur man använder läkemedlet, samt ge en beskrivning av symtom på opioidöverdos och att man alltid ska ringa 112.

Den som köper naloxon nässpray på apoteket kommer att behöva stå för kostnaden själv. Naloxon kommer även fortsättningsvis kunna fås på recept.

Ersta Vändpunkten får pris

Ersta Vändpunkten, som ger stöd till anhöriga till någon med substansberoende, tilldelas Stiftelsen Allmänna Barnhusets "Stora priset". Syftet med priset är att uppmärksamma arbete med att förbättra barns sociala förhållanden.

– Vår största drivkraft är att hjälpa barn och ge dem verktyg till att bättre förstå beroendesjukdom och sina egna reaktioner och känslor. Att ta emot det här priset är en stor ära, säger Madelein Cleve, verksamhetschef på Ersta Vändpunkten.

21 500

fler vårdkontakter i barn- och ungdomspsykiatri ska bli möjliga under 2024 i Region Stockholm, med hjälp av mer resurser. Det motsvarande en ökning med 9 procent, enligt Mittenkoalitionen.

34

procent av placerade barn och unga får en hälsoundersökning och 15 procent en tandvårdsundersökning, trots att alla ska erbjudas det.

ORD FRÅN GATAN

”Bland annat ett väggur som jag hittade i en buske på Gullmarsplan.”

Jan Wallin säljer Situation Sthlm på Centralen. Och samlar på klockor han hittar. Att han tittar på klockan på armen många gånger varje dag är en gammal vana från tiden som biografmaskinist.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare

JOHAN TOSSON

Tomas Liljebrink lyssnar på all typ av musik men hiphopen ligger varmt om hjärtat.

”Var mycket Beastie Boys ett tag”

Tomas Liljebrinks skrivande började genom mammas tvång att göra julklappsrim. Läs hans texter på säljarnas sidor.

Jag får en känsla av att du lyssnar mycket på hiphop.

– Jo, det gör jag. Men jag lyssnar på all musik, har alltid gjort. Den första platta jag liksom torskade på

var *Apetite for destruction* med Guns N’ Roses. Men hiphopen, då var det ju N.W.A och plattan *Straight Outta Compton*. Och sen Beastie Boys, mycket Beastie Boys var det ett tag.

Vad gillade du med hiphop?

– Att de hade så mycket att säga... alltså, det bästa hiphop-albumet – det här tror jag att jag lyssnade ihjäl mig på – var *The Tipping Point* med The Roots. Alltså, och de hade så mycket

att säga, inte bara om knark och brudar och pengar, utan verkligen nåt att säga.

Har du testat att rappa till beats själv?

– Jag har gjort en låt – som jag spelat in i en studio – som ligger på Soundcloud, men jag är inte helt nöjd med den, skulle vilja göra om det, uppa beatet på den lite.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Skönt att du hade fått en sovplats i natt, bra nummer av tidningen! (Pappan till killen med ”karatedräkten” på Liljeholmstorget).”

”Du gjorde min dag med ditt glada leende. Ses utanför Gallerian snart igen.”

”Du gjorde mig glad i dag. Hälsningar från mamman med barnvagn som köpte din sista tidning vid Stora Coop Västberga.”

”Tack så mycket för den lilla pratstunden. Nu sitter jag och sonen på väg mot Hudiksvall och läser Situation Sthlm.”

”Tidningen betyder mycket för mig med. Den går till något bra och är sååå läsvärd.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren **Markku** tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

**STORPANTARE,
THIS IS FOR YOU!**

Välkommen till
**Stockholm citys
snabbaste pantstation.**

**PANTA MASSOR,
cash direkt i handen.**

T-bana Hötorget
Kungsgatan mot Drottninggatan - Sveavägen norrut

**VÄRLDENS MEST
PANTADE
HUVUDSTAD**

Varje dag bidrar en miljon stockholmare till att få det svenska pantsystemet att snurra.

Och vet du kära pantare. Ni är alla hjältar i **Världens mest pantade land.**

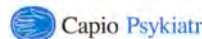

PANTAMERA

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

perido

ParaCom AB

Sympa

M Ekholms
konsulttjänst AB

Parkman
Det personliga parkeringsbolaget

VÄDURENTIO AB
SEHUC AB

m3|BYGG

PASSION for HOMES

söder
tandläkarna

Mekonomen

Teknik
Isolering

MEMFIS

The & Partnership

Miljöhuset
I STOCKHOLM AB

Sandart&Partners

Stockholmshem

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

SBAB!

SVEASKOG

MÄNSKORÄTT-
ADVOKATERNA

Svenska kyrkan
ENSKEDA-ÅRSTA FÖRSAMLING

netlight

SHIS Bostäder

Svenska kyrkan
GUSTAVSBERG-INGARÖ

TURLOCKS
MÅLERI

norrenergi

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

tryggsam

NACKA STRAND DENTAL

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

NYFORS

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

nytuda

VERGENTA

OSCAR'S
TEATERN

vesterlins

PALMÉR
REDOVISNING AB

SPARTOI AB

"VI ANVÄNDER PERSONERS OLIKA STYRKOR OCH TALANGER"

I föreställningen "Änglar" visar Teater Satelliten hur personer med funktionsvariationer blivit bemötta i samhället historiskt.

MUSIKAL Teater Satelliten är en ensemble musikalartister med och utan diagnos, där alla står på scen på samma villkor. De kallar sig för en inkluderande ensemble.

– Det är egentligen mest för att förklara hur vi jobbar. Vi försöker sprida ordet inkludering och använder personers olika styrkor och talanger. Men egentligen är

vi en musikensemble, punkt slut, säger grundaren Linda Mattson Kledzik som har skrivit manus till den nya föreställning "Änglar", med musik av Hanna Stadell Mellbin.

"Änglar" utspelar sig på en cirkus, där en "ganska brokig" ensemble med unika själar leds av cirkusdirektören – en tidigare ängel.

– Vi vill väcka tankar kring hur personer med olika funktionsvariationer upplever samhället. Vi belyser också hur det har sett ut historiskt för personer

med olika funktionsvariationer. I det här fallet Downs syndrom. På 50-60-talen blev föräldrar ofta uppmanade att lämna ifrån sig sina barn.

Det hände mamman till huvudpersonen Daniel. När han föddes tog hon med sig sonen bort från dem som ville ta honom ifrån henne. Då hamnade de på cirkusen.

Parallellt med livet på cirkusen finns änglar som rör sig runt människorna, för att vägleda, stötta och trösta – eller hämta människor.

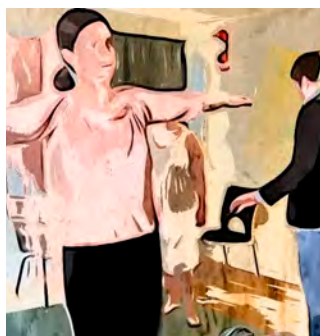
Daniel har både speciella behov och speciella egenskaper. Till skillnad från alla andra kan han se änglarna.

– Jag upplever ofta att personer med Downs syndrom har ett mer öppet sinne och en annan syn på världen. Inte så mycket filter helt enkelt. I våra historier i föreställningen finns det med, säger Linda Mattson Kledzik.

MARIA HAGSTRÖM

Änglar har premiär 11 maj i den ombyggs kyrksalen i Stockholms Stadsmissions Mötesplats Mariatorget.

Drama och teater kan hjälpa patienter med nydebuterad psykossjukdom att må bättre, visar en rapport av forskare på Stockholms universitet. Att erbjuda konstformen inom psykvården ger deltagarna en möjlighet att uttrycka sig, känna sig sedda och hitta kreativiteten. Dessutom är alla med på lika villkor – vårdtagare och vårdgivare – vilket minskar stigma och ger egenmakt.

PRESSBILD

STRANDBERG & HANAGE

Vill få föräldrar att prata om sexualitet

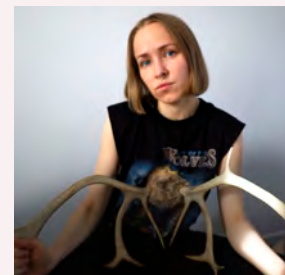
BOK I en tid när varannan tjej nian har fått en dick-pic, var tredje tjej har utsatts för sexuellt våld i en relation och psykisk ohälsa är utbredd, är det viktigt att vuxna tar samtal om sexualitet med barnen. Det menar Nina Rung, kriminolog och barnrättsexpert, som har skrivit boken *Blommor och bin – och hela vägen dit*.

Där ska vuxna få vägledning i att prata med barn om normer, utsatthet, sexualbrott, sunda och osunda relationer, HBTQ+, porr och samtycke.

– Med boken vill jag stötta föräldrar och vuxna och ge dem ett verktyg för att ta de här viktiga samtalen. Relationer, sex och samtycke är frågor som kan upplevas svåra att prata om, men genom att faktiskt våga göra det kan vi ge alla barn en bra grund att stå på. Det minskar risken för våld och utsatthet och ökar den psykiska hälsan.

Boken riktar sig till föräldrar med barn från lågstadieåldern och uppåt samt till vuxna som jobbar med barn och unga.

MARIA HAGSTRÖM

KATERYNA SEHEDA

Konstnärer från Sverige och Ukraina möts

KONST Den första av årets fem "Ukraine Artistic Meetings" sker 15 maj på Kulturhuset.

På frågan vad de ukrainska konstnärer som kom till Stockholm nu behövde, var svaret att kunna fortsätta arbeta och knyta nya kontakter, lära känna svenska konstnärer.

– Med Ukraine Artistic Meetings vill vi ge dem just detta, samtidigt som vi alla får chansen att bekanta oss med nya konstnärskap och uttryck från ett av våra nära grannländer, säger Nina Röhlcke, Kulturhuset.

De första konstnärer som ställer ut är Kateryna Seheda, *Insomnia Taxxi* och svenska Anna-Karin Rasmussen.

ULF STOLT

10

år har Farnaz Arbabi och Gustav Deinhoff varit konstnärliga ledare på Unga Klara. Det firas med urpremiär för föreställningen "Mitt hjärta säger: Lev, skrik, andas". Premiär 11 maj.

50

konstnärer ställer ut på Graffitisthlms ART MARKET i Slakthusområdet 25-26 maj. Kockar grillar korv på grillen som står igång hela dagarna och i ett café serveras hembakat.

BIOGRAFI OM POLITIK OCH DROGER

BOK Erica Lejonroos har varit fritidspolitiker för Moderaterna och politisk tjänsteman i Sveriges riksdag. Hon har också levt ett liv med beroende och kriminalitet i Stockholm. Hennes självbiografiska bok *Inte som dom andra* handlar

om de olika världarna och hur hon hamnade där. Två smutsiga världar, som hon beskriver dem. Men också om vad som hände sen.

Om den mediala uppmärksamheten när hennes

bakgrund blev allmänt känd. Hur hon efter tolv år lämnade politiken och i dag arbetar med att motivera och stötta människor med psykisk ohälsa.

Om sin bok

LAVA

skriver hon:

"Jag berättar om hur jag har försökt forma ett liv trots motgångar. Ett liv där jag aldrig känt att jag passar in och till slut insett att jag får leva med att jag inte är som de andra."

MARIA HAGSTRÖM

							MED SÅNG RIKTAS UTÅT BEDRI- VER	GÖR INTE SMALA MÄN SMÅRTA	VILANDE	BEARBE- TATS ERITREA
							PÅ MÅNGAS VÄGGAR			I BÖRJAN AV EN MÅNAD
					ÅTERLED	MANX GREKISK BOKSTAV	TEST			
					FATTAS VID FRAMFÖ- RING BAK- LÅNGES	LITET TAL HOARNA				
					VED- STAPEL	VIRAS DEM GILLAR LEJON				
					... CULPA	VARIT EN DEL AV BRUKAR GE AVKAST- NING	ÅR NÅGOT UTÖVER DET VANLIGA			
					TOFS- FÅGEL	ÄR HELT SLUT	DE DRAS RUNT	KAN DRAGIG BAL- KONG IN	RYMD- STATION FÖRR	KAN MYG- GORNA
KAN GÅNG VARA			DYBLÖTA KAN KON- TAKTBAR			SMEK- SAMT				
					MUSKU- LÖST					
ÄR EN HACKA				INTRÅDE		KURV- LÖSA				
SASSA ...				ÖPPEN TÄVLING SVACKA		KAN KUB ÄR IBLAND FÅGEL				
GROVT PÅ GÅNG			RÄKNE- ORD		AVANT GJORDE VÅL ENERGISK	GÖR FET				
ÄR FOLK- GRUPPER			RIK STAT		KAN STÅ FÖR TVÅ TRÄD I ÅSYN	RAPPANDE SNOOP KÄND SPUMANTE				
MATE- MATISK STORHET			STRÖM- LÖS			GUMMAN I BESKOWS SAGA HUSDJUR				
FLYTER I ÖST	IBLAND I LUND KÖR SNAB- BARE			ÄR SKILLAN KOMEDI INGEN PÅ ISEN?		FATTA MEN INTE FÖRSTÅ				
PC			DET TAS AV BANAN			KAN MAN ÄTA ÄVEN INOMHUS				
					ÄND- HÅLL- PLATSER					

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Vinnaren belönas med en Situation Sthlm-reflex, två specialdesignade vykort, nyckelband samt ett klistermärke, andraplats belönas med en reflex och nyckelband, tredje plats får ett nyckelband.

Kryssvinnare #314:

Peter Köpcke,
Stockholm

Nyckelband:

Mikael Sandberg,
Luleå
Anna-Karin Larsson,
Täby

Se förra månadens lösning på sidan 46.

©TankesportFoto: Getty Images

Skicka in ifyllt kryss senast **29 maj** till:
Situation Sthlm
 Torkel Knutssonsgatan 37
 118 49 Stockholm
 Eller digitalt till:
 red@situationsthlm.se

Namn:

Adress:

Postadress:

Stockholmskrysset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Krysset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

IAN DICKSON/REX

Johnny Thunders har ingenting att göra med de svenska musiker med beroendeproblem som samtidigt tilläts spela i landet utan att Uplandica vidtog några åtgärder.

Maj 1982. Knivdåd, kvarterspoliser och ett klandervärt leverne.

EN DRAKFLYGARESTÖRTAR på Högdalstoppen kort efter start, då vinden aldrig riktigt får tag i drakens vinge. Mannen förlorar medvetandet en kort stund men skadades bara lindrigt.

Frank Zappa spelar på Isstadion. Finns fortfarande biljetter kvar på Svala & Söderlund.

Två läkare knivhuggs till döds av en 36-årig man i läkarhuset i Fruängen. För de fyra skadade är tillståndet stabilt och de kom-

mer att klara sig. Gärningsmannen är förd till Rätt psykiatrisk avdelning i väntan på rättegång.

Rikard Henriksson är en av två kvarterspoliser i Skogås som ska patrullera i centrum för att få slut på fylleri, skadegörelse och narkotikaförsäljning.

Avdelning 16 på Långbro mentalsjukhus måste stängas tills man hunnit garantera patienterna människovärdiga förhållanden, kräver RSMH. "Miljön på avdel-

ning 16 är mycket hårdare än på andra håll", anser en skötare som arbetar på grannavdelningen.

Tjänstemännen på stadsbyggnadskontoret anser att starka miljöskäl talar för att Årstafältet ska förbli obebyggt.

EFTER FLERA ÅRS tragglande får hyresgästerna i fastigheten Tjädern 9 på Sibyllegatan på Östermalm nu rätt att köpa huset och bilda en bostadsrätts-

förening. Köpeskillingen är på 600 000 kronor.

Som vanligt dricker stockholmarna mest starksprit i landet - förra året 8,93 liter per invånare.

I sex månader har sociala myndigheter betalar hyran för en lägenhet i Vasastan som bebos enbart av en hund. Förra året avled hundens husse hastigt och lämnade hunden kvar i lägenheten. Olika personer kommer till lägenheten och tar hand om hunden. Formellt har hunden rätt att bo kvar i lägenheten i ytterligare sex månader.

Inom några år kan allmän hälsokontroll med mammografi införas i Stockholm.

För andra gången på kort tid misshandlas iranska Zaide av Khomeini-anhängare utanför dagiset där hon jobbar. Hon och familjen har bott här i sju år.

Ungkarlshotellet Pelikan på Södermalm ska läggas ner.

Inför Johnny Thunders stundande Sverigeturné kräver artisterna Ove Thörnqvist och Lasse Berghagen i organisationen Uplandica att han ska stoppas. De kräver att Invandrarverket stoppar honom från inresa, då hans levnadssätt är klandervärt och en risk att svenska ungdomar tar efter. De tänker även agera på olika sätt mot Rolling Stones och Keith Richards "levnadssätt" när bandet kommer till Sverige i juni.

ULF STOLT

1496 Förmodligen föds Gustav Vasa 12 maj på Rydboholms slott i Uppland. Han var kung mellan 1523-1560, den första i en monarkisk dynasti att regera ett enat svenskt kungadöme.

1937 Råsunda fotbollsstadion invigs, publikkapacitet 36 600. Den var AIK:s och Svenska landslagets hemmaarena. Råsundastadion stängdes 2012 och revs 2013, ersattes av Friends Arena.

1998 EU beslutar att införa Euro som gemensam officiell valuta i Euroområdet. Från 1 januari 2002 börjar eurosedlar och mynt användas. Det finns sju valörer sedlar, åtta valörer mynt.

Ur arkivet: #289, dec. 2021

Situation Sthlm-säljaren **Bo Hellenfors** sjunger i **Gatans kör** och har haft hatt sedan han fick en satt på huvudet i Berzelii park när han var 17 år, **Amanda Pesikan** har gjort en dokumentär om **Tensta Gospel Choir** och frågan om man kan sjunga gospel om man inte tror på Gud och det finns 150 000 ljuspunkter i Stockholm, viktigare för tryggheten än poliser. Var tjugonde drogtest på en arbetsplats är positiv. Komikern **Nisse Hallberg** är rejält trött på att agera inhyrd tomt, illustratören **Maria Trolle** gör årets julfrimärken och på Galleri 4 på Kulturhuset sätts föreställningen "Väntrum" upp.

Gata fram och tillbaka, På hörnet, Med egna ord, korsord.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

Stridsflygplanet
JAS 39 Gripen C/D

Jakt, Attack, Spaning

JAS är första bokstaven av orden jakt, attack och spaning, vilket är de tre försvarsuppdrag flygplanet är framtaget för.

Planet är 14,8 meter långt, exklusive pitotrör, och 8,4 meter i spännvidd med en maximal startvikt på 14 000 kilo.

En Volvo RM 12 motor ger den en maxfart på Mach 2. Det har en räckvidd på 3 000 kilometer, en startsträcka på 400 meter och stiger upp till 10 000 meter på två minuter.

Planet kan bestyckas olika beroende på uppdrag. Det kan bära både värmesökande robotar, GPS- och laserstyrda bomber, en 27 millimeters Mauser automatkanon samt aktivt rad-armålsökande sjömålsrobotar.

JAS 39 Gripen kan lufttankas, styra laserbomber med pekare samt att piloten kan utrustas med både night vision googles samt få flyginformation visad på hjälmens visir.

Den nya, internationella versionen av planet har bland annat en omgjord cockpitt men nya elektroniska displayer, samt nya vapensystem.

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

**MICHA ELSINGA I HÖRNET
AV FINN MALMGRENS VÄG/
FINN MALMGRENS PLAN.**

”Nu finns det
ingen som kan
spela tennis.”

Har du varit och tränat?

– Ja, jag spelade padel i morse, nu ska jag snart börja jobba, har kontoret precis här borta. Jag har spelat padel i typ fem år. Spelat mycket tennis hela livet, men nu finns det ingen som kan spela tennis på en bra nivå, men alla kan spela padel. Det är enklare.

Vad jobbar du med?

– Jag har ett klädmärke ihop med en vän, vi gör underkläder och basplagg av bambu. Så har vi ett försäljningsföretag där vi jobbar med gymnasieungdomar.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Efter träningen köpte Micha Elsinga ett paket cigaretter och en energidryck på väg till kontoret: ”Man måste hitta balansen i livet”.

**HAMMARBY
FOTBOLL**

BAJEN LIRAR!

APRIL-MAJ 2024

ALLSVENSKAN

HAMMARBY-VÄSTERÅS SK

29/4 TELE2 ARENA KL. 19.10

HAMMARBY-IFK VÄRNAMO

5/5 TELE2 ARENA KL. 16.30

HAMMARBY-AIK

19/5 TELE2 ARENA KL. 14.00

HAMMARBY-SIRIUS

26/5 TELE2 ARENA KL. 14.00

OBOS DAMALLSVENSKAN

HAMMARBY-DJURGÅRDEN

4/5 TELE2 ARENA KL. 15.00

HAMMARBY-IFK NORRKÖPING

8/5 HAMMARBY IP KL. 19.00

HAMMARBY-FC ROSENGÅRD

20/5 HAMMARBY IP KL. 19.00

Prova en lugnare rusningstrafik.

Res med vanliga SL-biljetter.

